

IZ SVETA TIŠINE

Glasilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

ISSN 1318-1394

Letnik XXXIII, št. 9 / september 2012

- **POSVET O IZOBRAŽEVANJU**
- **STATUS ŠTUDENTA S POSEBNIMI POTREBAMI**
- **NAGRADA ZA ŽIVLJENJSKO DELO**
- **EVROPSKO PRVENSTVO GLUHIH V KOŠARKI**
- **EVROPSKO PRVENSTVO GLUHIH V TENISU**

POŠILJANJE PISNEGA IN SLIKOVNEGA GRADIVA ZA GLASILO IST

V naše uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tvrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvorno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

UREDNIŠTVO

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Pred vami je septembrska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja. Prejšnja, obsežnejša številka, je bila počitniško obarvana. Tokratno posvečamo aktualnim dogodkom, projektom in športnim dosežkom. V glasilu so poleg rednih rubrik objavljena tudi poročila s skupščin Evropske- in Mednarodne zveze naglušnih ter Evropske zveze gluhih. Želimo vam prijetno branje.

Zahvaljujemo se vam za prispevke in upamo, da boste z nami sodelovali tudi v prihodnje. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste pristrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, **s pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani **www.zveza-gns.si**.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine.

Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov **urednistvo.ist@zveza-gns.si**.

UREDNIŠTVO

Pismo našega urednika

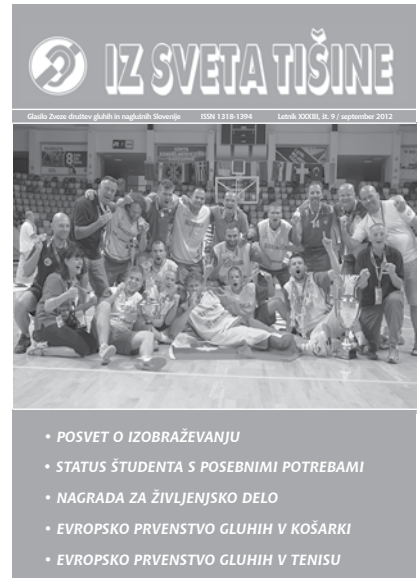
Ko na koledarju obrnemo list in se pred nami pojavi mesec september, mnogi najprej pomislimo na mednarodni dan gluhih. Letos ga bomo skupaj s 50-letnico Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško obeležili 22. septembra v Krškem.

September je tudi čas, ko šolarji zakorakajo v novo šolsko leto, študenti opravljajo še zadnje izpite pred vpisom v višji letnik, prvošolci pa prvič sedejo v šolske klopi. Ne pozabite, da so otroci po počitnicah razposajeni in razigrani ter pogosto pozabijo na nevarnosti na cesti. Zato si s skupnimi močmi prizadevajmo, da bo njihova pot v šolo čim bolj varna.

V tokratni številki lahko poleg zanimivih člankov in poročil s skupščin berete tudi o uspehih naših športnikov. Posebej ponosni smo na košarkarske reprezentante, ki so na evropskem prvenstvu gluhih v Turčiji osvojili naslov evropskih prvakov, ter na uspeh gluhega tenisača Marina Kegla, ki je postal mladinski evropski prvak. Čestitamo!

Adem Jahjefendić

IZDAJATELJ: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **SPLETNA STRAN:** www.zveza-gns.si
UREDNIK: Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **UREDNIŠKI ODBOR:** Zdenko Tomc, Franci Mulej, Boris Horvat, Nina Janžekovič, Aleksandra Rijavec Škerl, Nataša Kordiš
LEKTORICA: Barbara Perc **OBLIKOVANJE:** Franc Planinc **TISK:** Farba, grafične storitve d. o. o. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano k plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici: Slovenski gluhi košarkarji so evropski prvaki
Foto: ZDGNS

KAZALO

1. Pismo našega urednika
2. S sekretarjeve mize
7. Skupščina Evropske zveze gluhih
9. Deveti svetovni kongres Mednarodne zveze naglušnih
11. Obisk Zveze gluhih Litve
13. Počitniški dom Piran odprt vse leto
14. Posvet o izobraževanju
15. Status študenta s posebnimi potrebami
19. Lista tolmačev slovenskega znakovnega jezika
22. Življenje s polževim vsadkom
24. Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela
28. Nagrada za življenjsko delo
31. Predavanje o komunikaciji z naglušnimi in gluhi osebami
32. Manca Košir v društvu Auris
36. Evropsko prvenstvo gluhih v košarki
41. Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu
44. Sprejem evropskih prvakov pri ministru dr. Žigi Turku
48. Mednarodni turnir gluhih v kegljanju
50. Tridnevna filmska delavnica

S sekretarjeve mize

Za nami je dolgo, vroče in delavno poletje. Prehitro je minilo in že prihaja jesen, polna izzivov. Napovedi niso najbolj optimistične – ne bomo se sprehajali po mehki travi, odeti v raznobarne cvetove, temveč hodili po gorskih poteh, kjer bomo pazili na vsak korak, kamen in skalo, da nas ne spodnesejo. Kljub temu se bomo vzpenjali po poti navzgor, naprej proti zastavljenim ciljem.

SPREJEM NA DIREKTORATU ZA INVALIDE

Zaradi neizvajanja Zakona o ize- načevanju možnosti invalidov in nepodpisa Pravilnika o tehničnih pripomočkih smo se sestali z direktorico Direktorata za invalide na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Dragico Bac, ki nam je zagotovila, da bo do podpisa prišlo še pred poletjem. Ob tem smo znova razpravljali o možnostih oskrbe starejših oseb z okvaro sluha v domovih za starejše. O podpisu pravilnika doslej še nismo bili obveščeni.

POSVET 'ZNAKOVNI JEZIK V IZOBRAŽEVANJU JE ČLOVEKOVA PRAVICA'

V sodelovanju z ljubljansko Pedagoško fakulteto, Zavodom za gluhe in naglušne Ljubljana, Društvom učiteljev gluhih ter s povabilom predstavnikov Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport smo organizirali enodnevni posvet, na katerem smo vnovič opozorili na velike težave gluhih učencev, tako v integraciji kot segregaciji. Udeležence sta nagovorili predsednica Zveze Frida Planinc ter docentka na področju specialne in rehabilitacijske pedagogike na Pedagoški fakulteti dr. Martina Ozbič. Poseben gost je bil dr. Miro Cerar, ki je predaval o pomenu etike za preseganje ovir. Na podlagi zaključkov s posveta smo

prosili za sprejem na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter opredelili ključne točke nadaljnjega dela – čimprejšnje izvajanje Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, potrebo gluhoslepih po posebnih programih izobraževanja, potrebo po zapisnikarju za gluhe učence in študente, predmet slovenski znakovni jezik v šolah, razvoj slovenskega znakovnega jezika ter velik pomen delovanja posebnih šol za gluhe in naglušne.

DELOVNI SESTANEK NA MINISTRSTVU ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Na podlagi zaključkov s posveta in na našo pobudo smo se sestali na prvem delovnem sestanku na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Znova smo pristojne opozorili na težave učencev z okvaro sluha pri vključevanju v izobraževanje (gluhih, naglušnih in gluhoslepih) ter se za nadaljevanje sestanka dogovorili po počitnicah.

SKLEP O PRENEHANJU IMENOVANJA STROKOVNE KOMISIJE

Znova nas je presenetila odločitev Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, da izda sklep o prenehanju veljavnosti sklepa o imeno-

vanju Strokovne komisije za nadzor nad izpolnjevanjem meril za status invalidske organizacije in meril za reprezentativnost. Omenjena komisija je vsem novim invalidskim organizacijam dajala soglasja oziroma mnenja, na podlagi katerih je minister sprejemal odločitve. Zdaj se bo pristojnost prenesla na strokovne delavce ministrstva, predstavniki invalidov pa ne bomo imeli možnosti izraziti svojega mnenja.

OBISKI POSLANSKIH SKUPIN

Predsednica Zveze Frida Planinc, podpredsednik Franc Kos in jaz smo obiskali poslanske skupine v Državnem zboru. Predstavili smo jim aktualno problematiko na področju življenja in dela oseb z okvaro sluha ter spregovorili o težavah in perečih problemih, s katerimi se soočamo. Namen obiska je bilo osveščanje vodij poslanskih skupin in poslancev o skupnosti oseb z okvaro sluha, ki večkrat ostane prezrta. Poleg splošne predstavitve smo pripravili materiale in predloge v zvezi z Zakonom o osebni asistenci, Pravilnikom o tehničnih pripomočkih, problemom 70-odstotne telesne okvare, neizvajanjem Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami in Zakona o dolgotrajni oskrbi v povezavi z invalidi, potrebo po zapisnikarju za gluhe učence, dostopnostjo do informacij in komunikacij ter možnostjo denarnega nadomestila za osebe z okvaro sluha. Tovrstni obiski so začetek novega delovanja in lobiranja z namenom zagotovitve boljšega položaja invalidov sluha.

ZAKON O OSEBNI ASISTENCI ZA INVALIDE

Pristojne v državi smo vnovič opozorili na nesprejetje že pripravljene in z invalidi usklajenega besedila Zakona o osebni asistenci. Omenjeni zakon naj bi med drugim urejal tudi denarno nadomestilo za invalidnost gluhih ter pravico do zapisnikarja. Predlagatelj, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, kljub uskladitvi, zakona ni poslal v nadaljnjo obravnavo. Obžalujemo, da je zaradi nedejavnosti ministrstva posledično v Državni zbor prišel novi predlog zakona s tega področja, ki pa že v imenu ne omenja invalidov. Pozorno smo primerjali oba predloga in ugotovili, da je slednji slabši.

DOSTOPNOST BREZ OVIR

Aktivno smo sodelovali pri analizi stanja arhitekturne in komunikacijske dostopnosti za vse kategorije invalidov, največjo pozornost pa namenili osebam z okvaro sluha. Urbanistični inštitut je objavil ključke projekta z naslovom 'Ukrepi za uresničevanje pravic invalidov do dostopa brez ovir' ter oblikoval spletno stran, namenjeno vsem, ki iščejo informacije o objektih v javni rabi, ki so dostopni tudi osebam z okvaro sluha. Več informacij o projektu je na spletni strani www.dostopnost.uirs.si.

DONACIJA PODJETJA RT-TRI

Veseli smo, da je v slovenskem prostoru še nekaj podjetij, ki jim pehane za dobičkom ni edini cilj, temveč

imajo tudi posluš za potrebe invalidov. Eno tovrstnih podjetij, RT-TRI, je z Zvezo podpisalo pogodbo o donaciji baterij za slušne aparate, ki jih dobavljajo v številne Merkurjeve trgovine. Od vsakega prodanega paketa baterij bodo z namenom nakupa tehničnega pripomočka za osebo z okvaro sluha Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije darovali 0,15 evrov. Iskrena hvala za humano gesto. Prepričani smo, da bomo kmalu lahko poročali o nakupu omenjenega pripomočka.

ZAKON O URAVNOTEŽENJU JAVNIH FINANC

Zakon o uravnoteženju javnih financ posega v pravice in določila 39 različnih zakonov. Čeprav neposredno ne posega v zakone, ki se nanašajo na invalide, so le-ti, tako kot ostali državljani, deležni sprememb, ki jih prinaša.

FUNDACIJA ZA FINANCIRANJE INVALIDSKIH IN HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

Sodelovali smo pri simulaciji nove metodologije Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij za ocenjevanje in vrednotenje programov, ki jih prijavljamo na njihove razpise. Obsežno delo se izvaja na zahtevo Računskega sodišča, pričakovati pa je, da bo nova metodologija stopila v veljavo že z razpisom za leto 2013. Zaradi tega je potrebno dopolniti navodila za ocenjevanje in vrednotenje programov. Pogoste spremembe obrazcev vlog ali poročil niso najbolj

smotrne, saj pri izpolnjevanju od strokovnih sodelavcev in invalidov zahtevajo veliko napora. Strokovna služba je pristopila k simulaciji in v kratkem pričakujemo njene izsledke.

V skladu s pozivom fundacije, naj invalidske organizacije v nadzorni odbor imenujemo svoje predstavnike, so na Nacionalnem svetu invalidskih organizacij izvedli volitve za člana nadzornega odbora fundacije. Predlog bo skupaj s predlogi humanitarnih organizacij obravnaval svet fundacije.

ŠPORTNA MREŽA ENAKIH

Športna zveza gluhih je vključena v projekt 'Športna mreža enakih', ki omogoča smotno uporabo športnih objektov, prilagojenih invalidom. Zveza sodeluje pri ovrednotenju projekta z namenom, da bi ta čim bolj uspešno deloval. Izsledke ovrednotenja še pričakujemo.

MEDNARODNI DAN GLUHIH

Težko pričakujemo letošnje praznovanje mednarodnega dne gluhih, s katerim bomo obeležili 50-letnico delovanja Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško. Priprave nanj že potekajo, organizacijski odbor, za-

posleni, člani društva in prostovoljci pa delajo s polno paro. Slavnostni govornik na akademiji bo minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak, na prireditvi pa bomo imeli priložnost, da se z njim pogovorimo o aktualni problematiki oseb z okvaro sluha. Društvu bi rad čestital za nagrado – znak občine Krško za vztrajno delo in skrb na področju oseb z okvaro sluha.

SOCIALNA ZBORNICA SLOVENIJE

Včasih so odločitve zaposlenih na različnih ministrstvih resnično nerazumne. Kako je v praksi videti neizvajanje sprejetih dogovorov, je letos med drugimi občutila tudi Socialna zbornica Slovenije. Več kot 6-mesečno zadrževanje sredstev za financiranje s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je privedlo do skorajšnjega prenehanja njenega delovanja. Obseg pogodbe za financiranje javnih pooblastil zbornice za leto 2012 je 30 odstotkov manjši kot v preteklem letu. S podobnimi rezi, predvsem pa z neplačevanjem tekočih obveznosti, lahko ministrstvo močno ogrozi delovanje številnih izvajalcev javnih pooblastil na področju socialnega varstva. Na številnih sestankih, tako na ministrstvu kot na zbornici, smo poiskali in sprejeli nekaj ukrepov za nemoteno delovanje in izvajanje programov.

ZDRUŽENJE TOLMAČEV ZA SLOVENSKI ZNAKOVNI JEZIK

Podobno kot Socialna zbornica Slovenije, se je bilo tudi Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik primorano znajti z okoli 10-odstotnim zmanjšanjem obsega financiranja storitev. Na račun združenja so sredstva sicer redno pritekala, a v zmanjšanem obsegu. Poleg tega država zapravi precej časa in denarja za vsakoletno objavljanje določenih razpisov, ki bi ju lahko prihranila za večletne pogodbe. Vodstvo

združenja v danih okoliščinah dobro skrbi za delovanje, prejemamo pa tudi številne pohvale na delo klicnega centra, ki ga združenje izvaja po javnem pooblastilu.

EVROPSKO PRVENSTVO GLUHIH V KOŠARKI

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije

Gluhi košarkarji s kapetanoma Damjanom Šebjanom in Miho Zupanom so se na evropskem prvenstvu gluhih v košarki z zlatimi črkami vpisali na seznam evropskih prvakov. Miha Zupan in Saša Lukič sta bila izbrana tudi med najboljšo peterico prvenstva. Za uspeh je bilo potrebno veliko žrtvovanja in odrekavanja družini, prostemu času ter službenim obveznostim, čeprav niso prijeli nobene nagrade ali finančne spodbude s strani države. Kljub temu so med podelitvijo odličij ponosno dvignili slovensko zastavo in v znakovnem jeziku pospremili slovensko himno. Zahvalo si zaslužijo tudi spremljevalci, strokovni sodelavci in družinski člani, ki so jih ves čas nesebično podpirali.

SPREJEM KOŠARKARJEV

V počastitev vrhunskega rezultata gluhih košarkarjev je reprezentanco sprejel minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport dr. Žiga

Turk. Čestital jim je ter poudaril, da so za zgled mladim, invalidom in vsej državi. Prav tako je izrazil pripravljenost na iskanje rešitve statusa športnika invalida.

Gluhim košarkarjem je bilo v veliko čast tudi povabilo Košarkarske zveze Slovenije, ki jih je ob polčasu tekme Slovenija : Srbija za pokal Adecco v Stožicah povabila na parket. Gledalci v dvorani so jim navdušeno zaploskali.

Sprejem pri ministru dr. Žigi Turku

Reprezentanti so prejeli drese prvakov

MARINO KEGL NAJBOLJŠI MLADINSKI GLUHI TENIŠKI IGRALEC V EVROPI

V nemškem Koblenzu je Marino Kegl dosegel izjemen uspeh. Na prvemu nastopu med člani na evropskem prvenstvu gluhih v tenisu je dosegel uvrstitev v četrtfinale, omenjeni uspeh pa je bil le ogrevanje za napad na evropski prestol v kategoriji mladincev posameznikov in mešanih dvojic.

Marino Kegl

Suvereno in z odločno igro je Slovenijo postavil na zemljevid držav kandidatka za najvišja odličja na mednarodnih tekmovanjih gluhih v tenisu ter opozoril, da bo na prihodnjih olimpijskih igrah gluhih verjetno posegel v sam vrh. Marinu in njegovemu očetu, ki ga je spremljal kot trener in vodja odprave, iskreno čestitamo. Prav tako čestitamo njegovi družini, brez katere ne bi dosegel vrhunskih rezultatov, ter vsem, ki so z njim kdajkoli strokovno sodelovali. Upam, da bo njegov uspeh v izziv tudi mlajšim gluhih teniškim igralcem.

POČITNIŠKI KOMPLEKS FIESA

Kot smo poročali na sejah organov Zveze društev gluhih in naglušnih

Slovenije, nas je neprijetno presenetil stečaj podjetja Urbano, s katerim smo vse tri invalidske organizacije sklenile menjalno pogodbo, v okviru katere bi v zameno za zemljišče parkirišča med avtokampom in hotelom pridobile tri opremljene apartmaje s parkirnim mestom (en apartma za vsako zvezo) in dvajset parkirnih mest.

Zaradi stečaja podjetja in neplačevanja obveznosti do banke je ta unovčila hipoteko na zemljišče. Postopki še niso pravnomočni in končani. Vse tri invalidske organizacije, ki imamo enak lastniški delež kampa, hotela in omenjenega zemljišča, banka in predstavniki podjetja Urbano se dogovarjamo o ustrezni rešitvi problema. Največ napora usmerjamo v rešitev parkiranja za goste hotela in estetsko ureditev območja. Pogosto se sestaja tudi upravni odbor počitniškega kompleksa, ki se trudi poiskati najboljšo rešitev v dani situaciji. Na žalost se je kriza v gradbeništvu dotaknila tudi nas, veseli pa smo, da imamo korektne odnose z najemnikom v avtokampu in hotelu. Vsi invalidi sluha, ki so v omenjenem kompleksu deležni socialne rehabilitacije, poročajo, da so s storitvami zadovoljni. Žal pa je sredi sezone, prav tako zaradi vsesplošne krize, sodelovanje z nami predčasno prekinila najemnica trgovine v kampu.

KONGRES EVROPSKE ŠPORTNE ZVEZE GLUHIH

Slovenska delegacija se je udeležila kongresa Evropske športne zveze gluhih, kjer so med drugim obravnavali predloge za nove športne panoge. Na kongresu so sprejeli naš predlog, naj na seznam tekmovanj uvrstijo kegljanje, saj si omenjeni šport zasluži mesto na mednarodnih tekmovanjih. Pred kongresom je potekal izvršni odbor zveze, kjer so se na lastno pobudo seznanili s stanjem v nacionalnih športnih organizacijah. Čeprav ni prišlo do sprememb, so v zvezo vključili nekaj novih članic.

SKUPŠČINA EVROPSKE ZVEZE GLUHIH

Predstavniki Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije so se udeležili skupščine Evropske zveze gluhih in spremljajočih aktivnosti. Na srečanju so sprejeli poročila in načrt dela za prihodnje obdobje ter se seznanili z aktivnostmi zveze.

Častna govornica ministrice za zdravje Anne-Grete Strøm-Erichsen

SKUPŠČINA EVROPSKE- IN SVETOVNE ZVEZE NAGLUŠNIH

Slovenski predstavniki smo se udeležili skupščin Evropske- in Svetovne zveze naglušnih ter konference, ki je potekala vzporedno. Prav tako smo navezali stike z vodstvom evropske zveze ter skupaj pretehtali možnosti za organizacijo skupščine Evropske zveze naglušnih v Ljubljani. Tovrstni dogodek bi predstavljal spodbudo in orodje za ozaveščanje o potrebah naglušnih v Sloveniji. Preden se lotimo priprav, pa se moramo dogovoriti, ali se organizacije dogodka sploh lotiti.

Skupščina Mednarodne zveze naglušnih

50 LET CENTRA ZA SLUH IN GOVOR MARIBOR

Ob 50-letnici delovanja Centra za sluh in govor Maribor smo se udeležili svečane akademije z naslovom 'Most do mavrice' in strokovnega srečanja, kjer so med drugim obravnavali govorno-jezikovne motnje pri otrocih, sluh, vzgojo in izobraževanje ter rehabilitacijo odraslih. Srečanje so obogatili številni tuji udeleženci. Centru čestitamo za visok jubilej.

UPRAVNI ODBOR ZVEZE

Na sestanku upravnega odbora Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije smo po dolgi razpravi obravnavali mnogo aktualnih tem ter sprejeli številne sklepe. Delovna skupina je preučila statut Zveze ter ga predala v potrditev upravnemu odboru. Člani odbora so se odločili, da podaljšajo čas njegovega sprejemanja in ga pošljejo v pregled društvom. Določili so rok za oddajo pripomb, nato pa se bo delovna skupina vnovič sestala in jih pregledala, odbor pa bo sprejel odločitev o spremembah in sprejetju statuta.

KAMP MLADIH GLUHIH

Letošnjega kampa mladih gluhih v Bosni in Hercegovini se je udeležil slovenski predstavnik Bojan Čustič. Domov se je vrnil poln vtisov.

OBISK SEKRETARJA EVROPSKE ZVEZE MLADIH GLUHIH

Sekretar Evropske zveze mladih gluhih je letos počitnikoval blizu Slovenije in nas obiskal na poti domov. Sprejela ga je predsednica Frida Planinc, ki mu je predstavila delo Zveze in društev ter mu razkazala prostore. Pogovorila sta se o nadaljnjem sodelovanju, ogledal pa si je

tudi prostore obeh društev gluhih in naglušnih v Ljubljani ter se seznanil z njunimi aktivnostmi.

ZNAKOVNO SPORAZUMEVANJE Z DOJENČKI

Povabljeni smo bili na zaključno mednarodno konferenco multilateralnega projekta Comenius, ki ga je organiziral Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana. Na njej so predstavili znakovno sporazumevanje z dojenčki, imenovano Tiny Signers, ter rezultate večletnega projekta izdelave priročnikov za poučevanja in učenje sporazumevanja v otroških znakih z elementi slovenskega znakovnega jezika.

Poletje je bilo delavno, ustvarjalno in na trenutke zelo vroče. Ker vsega nismo uspeli razrešiti, bo verjetno vroče še naprej. Pomembno je le da se znamo pogovoriti o razlikah, da ne rušimo tistega, kar so dobro zgradili naši predhodniki, ter da na njihovih temeljih gradimo naprej. To je naša odgovornost – do nas samih, naših predhodnikov in zanamcev.

SREBRNI GRB OBČINE ŠKOFJA LOKA ZDENKU TOMCU

Zdenko Tomc

Občina Škofja Loka je neumornemu borcu za pravice gluhih in naglušnih Zdenku Tomcu za dolgoletno delovanje na področju invalidskega varstva v Republiki Sloveniji podelila nagrado za življenjsko delo. Nemogoče je opisati veliko srce velikega človeka, ki je s humorjem, dobro voljo in zagnanostjo prispeval neprecenljivi košček v mozaik življenja gluhih in naglušnih na Gorenjskem ter v Sloveniji. Zdenku iskreno čestitamo.

Matjaž Juhart

Otroški znaki

Skupščina Evropske zveze gluhih

V danskem Kopenhagnu sta med 17. in 20. majem potekala skupščina Evropske zveze gluhih in seminar na temo aktivnega staranja.

Kritika finančnega poročila EUD

Skupščine smo se udeležile delegatki Sonja Trampuž in Frida Planinc ter tolmačka in prevajalka Natalija Rot. Na letališču v Kopenhagnu nas je pričakala skupina gluhih prostovoljcev ter nas pospremila na vlak do hotela. Ker smo imele dovolj časa, smo prtljago pustile v hotelu in odšle raziskovat okolico. Hotel se je nahajal v središču mesta, blizu železniške postaje in priljubljene parka Tivoli. Med pohajkovanjem nas je ujela toča, ki je v nekaj minutah prekrila ulice, zapihal je močan veter, temperatura pa je padla le na nekaj stopinj nad lediščem, zato nas je pošteno zeblo.

Popoldne smo se znova srečale z danskimi prostovoljci ter se skupaj z njimi in ostalimi udeleženci z mestnim avtobusom odpeljale v Center gluhih. Tam smo se udeležile dveh delavnic, ki ju je vodil član upravnega odbora Evropske zveze gluhih Asger Bergmann. Na prvi smo se osredotočili na vzporedna poročila o uresničevanju Konvencije Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov ter na vprašanje, kako lahko zveze gluhih prispevajo k njihovemu oblikovanju. Za tem smo se razdelili na štiri skupine ter v končni razpravi ugotavljali, na kakšen način posamezne države uresničujejo določbe konvencije.

Na drugi delavnici so predstavniki Evropske zveze gluhih, Katalonskega centra za raziskave in inženiring ter TID-a Annemieke van Kampen, Gregorio Martinez in Alvaro Her-

nandez Trapote predstavili izsledke triletnega izvajanja projekta Sign-Speak. Povzetek zaključkov delavnice bo objavljen v posvetovalnem dokumentu, ki ga bodo prejeli vsi udeleženci.

Prihodnji dan smo se udeležile seminarja Evropske- in Danske zveze gluhih z naslovom 'Gluhi starejši državljani – pridobitev, ne breme'. Dobrodošlico so nam izrekli predsednica Danske zveze gluhih Janne Boye Niemela, predsednica Evropske zveze gluhih Berglind Stefansdottir, član Evropskega parlamenta in predstavnik skupine za invalide dr. Adam Kosa ter danska ministrica za zaposlovanje Mette Frederiksen. Seminarju je predsedoval nekdanji predsednik Danske- in Evropske zveze gluhih Knud Søndergaard, na njem pa smo obravnavali:

- **mlajše starejše v prihodnosti** (futurist Neals Bottger Rasmussen s Kopenhagenskega inštituta za študije prihodnosti),
- **uradne rezultate raziskave Evropske zveze gluhih o aktivnih starejših in skupnosti gluhih** (strokovna sodelavka za programske usmeritve Anikka Pabsch),
- **kako starejše gluhe spodbuditi, naj ostanejo aktivni** (direktor nizozemske stanovanjske skupnosti za gluhe Gelderhorst Jan Tempelaar),
- **aktivno staranje in evropsko strategijo 2020 z vidika Evropskega parlamenta** (naglušni doktor prava ter

- madžarski kandidat za odbor Konvencije Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov Laszlo Gabor Lovasz),
- **pravice gluhih in starejših z vidika Konvencije o pravicah invalidov** (podpredsednica Danske zveze gluhih Helena Gade),
- **svetovanje starejšim gluhim** (svetovalki starejšim gluhim državljanom Mette Washuus in Josephine Anker),
- **gluhe in starejše – pridobitev, ne breme** (nekdanji direktor Evropske zveze gluhih in predsednik Evropskega invalidskega foruma Johan Wesemann) ter
- **povzetek in zaključne ugotovitve** (Janne Boye Niemela in Berglind Stefansdottir).

Seminar je bil zelo kakovosten, in ne bi škodilo, če bi ga izvedli tudi v Sloveniji. Predvsem z vidika skrbi za starejše gluhe, za katere nimamo posluha.

Zvečer smo imeli v Centru gluhih gala večerjo. Najprej so nam z videom in karikaturami predstavili njegov nastanek, nato pa nam je starejši član, malo v pantomimi malo v mednarodni kretnji, predstavil njegovo gradnjo leta 1896, odprtje dve leti kasneje ter zbiranje sredstev, saj so na začetku imeli le za pritličje in prvo nadstropje. Danes ima štiri nadstropja, v dveh so društveni prostori, v drugih dveh pa stanovanja za mlade, ki so se osamosvojili. V lasti imajo tudi pogosti-

tveni servis, kjer pripravljajo obroke po naročilu in v katerem so zaposleni tudi gluhi kuharji in slaščičarji, ter manjšo okrepčevalnico s pijačo in prigrizki ob reki. Postregli so nam s tipično dansko večerjo ter nam pojasnili, kaj jemo. Kot zanimivost naj povem, da Danska še nima uradno priznanega znakovnega jezika.

Tretji dan je veter pojenjal, in ko smo se v spremstvu prostovoljcev z mestnim avtobusom znova odpravili v Center gluhih, kjer je dva dni potekala 26. generalna skupščina Evropske zveze gluhih, smo na trenutke občutili tudi sončne žarke.

Z besedami dobrodošlice sta nas pozdravila predsednica Evropske zveze gluhih Berglind Stefansdottir ter gluhi član madžarskega parlamenta in upravnega odbora zveze dr. Gergely Topolczai, ki nas je seznanil s potekom zasedanja.

Skupščine se je udeležilo šestindvajset polnopravnih članov, pet pridruženih članov, sedem članov upravnega odbora, pet zaposlenih na Evropski zvezi gluhih, dve tolmačici mednarodne kretnje ter predstavnika Evropske zveze mladih gluhih in Evropske zveze za šport gluhih. Predsedoval ji je Danec Asger Bergman.

Prek videokonferenčne povezave nas je pozdravil predsednik Svetovne zveze gluhih Colin Allen, ki je bil na delovnem sestanku na Novi Zelandiji, ter s predsednico Evropske zveze gluhih Berglind Stefansdottir kar prek računalnika podpisal pogodbo o sodelovanju. Na daljavo nas je iz pisarne v Bruslju pozdravil

tudi izvršni direktor Mark Wheatley ter se opravičil, ker se ni mogel udeležiti skupščine, saj je bila njegova soproga tik pred porodom.

Potem so se začele težave. Del gradiva sem prejela šele po posredovanju – dva meseca pred skupščino, zapisnik lanskega zasedanja pa na dan odhoda na Dansko, zato sem ga lahko prebrala, šele ko sem se vrnila. Tako pomemben dogodek, kot je letna skupščina, pa je težko spremljati brez dokumentov. Ker skupščine niso glasovno prevajali in mi tolmačica ni mogla pomagati s prevodom v slovenščino, sem bila odvisna le od lastnega znanja mednarodne kretnje. Poleg tega je imel Mark Wheatley obilico težav z računalnikom, prek katerega nam je pojasnjeval finančno poročilo. Zato smo prekinili z delom. Prisotnim sem povedala, da bi me na skupščini v Sloveniji odslovili, če bi jo tako površno pripravila. Pri tem so me podprli predstavniki Švedske, Velike Britanije in Nemčije. Zato so se organizatorji po posvetu odločili, da finančno poročilo potrdimo prihodnje leto, in se obvezali, da udeležencem skupščine čez šest mesecev pošljejo zapisnik, saj v mnogih državah potrebujejo nekaj časa, da ga prevedejo, ter v prihodnje poskrbijo za glasovno prevajanje.

Nadaljevanje zasedanja je potekalo po dnevnem redu, vnovič pa se je zataknilo pri potrditvi mednarodne kretnje, v kateri naj bi v prihodnje komunicirali. Pripomnila sem, da ne morem potrditi nečesa, česar sama in mnogi drugi ne razumemo v celoti – angleščine in mednarodne kretnje – saj to ne bi bilo pošteno.

Tudi poslanci Evropskega parlamenta imajo pravico do svojega jezika oziroma prevajalca, v omenjenem primeru pa bi gluhi diskriminirali gluhe. Mnogi udeleženci so me pri tem podprli, zato je predsedujoči predlagal, naj glasujemo o dveh predlogih – podpremo zasedanje skupščine v mednarodni kretnji ali zadevo podrobneje preučimo in o njej odločamo kasneje. Z več kot tričetrtinsko večino je bil izglasovan drugi predlog.

Glasovali smo še o stališčih o bioetiki in gluhoti ter o polževih vsadkih in obe z večino zavrnili.

Ker o finančnem poročilu nismo razpravljali, smo večino dela opravili že prvi dan. Zasedanje smo končali uro pred predvidenim zaključkom, gostitelji pa so nas odpeljali v mestno središče. Razkazali so nam sedež zveze, ki je mnogo manjša kot slovenska, saj se na Danskem financiranje in programi ne izvajajo tako kot pri nas.

Zadnji dan je bil najprijetnejši. Sonce je grelo že zjutraj, veter je bil le še vetrc in z nalogami v Centru gluhih smo hitro zaključili. Predstavnica Irske, ki bo prihodnje leto predsedovala Evropski uniji, nam je predstavila potek skupščine, ki bo pod geslom 'družbena odgovornost' (Cityzenship) potekala v dublinskem hotelu in v naselju gluhih.

Ker smo imele večerni polet, smo lahko odšle na kosilo in na ogled ene najpomembnejših turističnih znamenitosti, kipa male morske deklince. Kip v naravni velikosti, ki temelji na znameniti pravljici Hansa Christiana Andersena, stoji v morju, meter od obale. Na poti do hotela smo si ogledale tudi najbolj varovano vojašnico na Danskem, ki pa bolj kot na vojaški spominja na stanovanjski objekt.

Na poti v Slovenijo je turbulenca povzročila precejšnje 'poskakovanje' malega letala, zato smo si oddahnile, ko smo začutile tla pod nogami.

Frida Planinc

Delavnica na temo Konvencije o človekovih pravicah

Deveti svetovni kongres Mednarodne zveze naglušnih

Predstavniki Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije smo se konec junija v norveškem Bergnu udeležili devetega svetovnega kongresa Mednarodne zveze naglušnih s sloganom 'Boljša kakovost življenja'.

Pred otvoritvijo sta potekali generalni skupščini Evropske in Mednarodne zveze naglušnih, pred pričetkom prve pa sva slovenska predstavnika s pravico do dveh glasov prevzela glasovnici in se registrirala v glasovalnem imeniku.

Predsednik odbora Evropske zveze naglušnih Marcel Bobeldijk je pozdravil prisotne in poudaril, da so prostor opremili z zvočno induktivno zanko ter platnom, kamor bodo projicirali zapis govornega. Predstavil je dnevni red, ki je obsegal kar 21 točk, po njegovi potrditvi pa smo razpravljali o zapisniku lanske redne letne skupščine ter ga soglasno sprejeli. V nadaljevanju so člani odbora Evropske zveze naglušnih delegatom skupščine in ostalim prisotnim predstavili različna poročila ter dokumente – predsednik Bobeldijk letno poročilo za leto 2011, računovodkinja Ritva-Liisa Schäding pa bilanco stanja, finančno poročilo, izkaz poslovnega izida, poročilo revizorke Petre Feinkohl o svojem

Udeleženci kongresa

delu ter revizorsko poročilo. Vsi dokumenti so bili soglasno sprejeti.

Za tem je predsednica volilne komisije Eija Isaksson predstavila kandidatno listo za podpredsednika in člana odbora zveze. Na posamezno funkcijo je bil predlagan le en kandidat – za podpredsednika Knut Magne Ellingsen, za članico pa Lidia Smolarek Best. Oba sta bila po predhodni predstavitvi in glasovanju vnovič izvoljena za obdobje dveh let. Za predsednico volilne komisije in finančno revizorko odbora sta bili znova predlagani ter izvoljeni Eija Isaksson in Petra Feinkohl.

ČLANI NOVOIZVOLJENEGA ODBORA EVROPSKE ZVEZE NAGLUŠNIH

Predsednik

Marcel Bobeldijk, Nizozemska

Podpredsednik

Knut Magne Ellingsen, Norveška

Sekretar

Jan Lamby, Švedska

Računovodkinja

Ritva-Liisa Schäding, Nemčija

Članica odbora

Lidia Smolarek Best, Velika Britanija

Knut Magne Ellingsen je delegatom predstavil strategijo odbora do leta 2015, Lidia Smolarek Best akcijski načrt do leta 2013, Ritva-Liisa Schäding pa proračunski načrt za leto 2012 ter predlog spremembe članarin za leto 2013. Vsi predsta-

vljeni dokumenti so bili sprejeti. Predstavljeno je bilo tudi pismo o nameri, ki so ga podpisale Evropska zveza gluhih, Evropska zveza naglušnih, Evropska zveza uporabnikov polževega vsadka, Evropska mreža gluhoslepih in Evropska zveza staršev otrok z okvaro sluha z namenom izboljšanja položaja gluhih, naglušnih gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom ter lažjega vključevanja v družbo na območju Evropske unije. Sledila je predstavitev kandidature za organizacijo skupščine Evropske zveze naglušnih prihodnje leto. Predstavnica Češke je predlagala Prago, delegati pa smo predlog soglasno sprejeli. Na koncu je Lidia Smolarek Best zbrane povabila na tretjo mednarodno konferenco o slušnih indukcijskih zankah, ki bo prihodnje leto v Londonu.

Predstavnika Slovenije sva pred pričetkom skupščine Mednarodne zveze naglušnih prevzela glasovnice ter se z glasovalno pravico dveh glasov registrirala v glasovalnem imeniku. Predsednica odbora zveze Ruth Warwick je najprej predstavila dnevni red, ki je obsegal 20 točk. Po njegovi potrditvi je bila razprava o zapisniku skupščine, ki je pred dvema letoma potekala v Stockholmu. Zapisnik je bil soglasno sprejet. V nadaljevanju sta predsednica in član volilne komisije Anna Klementtila-Sorri in Kees Twilt predstavila poročilo komisije ter kandidatno listo za volitve novega odbora zveze. Za predsednico je bila vnovič predlagana Kanadčanka Ruth Warwick, za

podpredsednika Avi Blau iz Izraela, za sekretarko Duong Phuong Hanh iz Vietnama, za blagajnika Finck Niklas Wenman, za dodatnega člana pa dotedanji sekretar Ulf Olsson iz Švedske. Vsi predlagani kandidati so bili po predstavitev tudi izvoljeni. Delegati skupščine smo za novo predsednico volilne komisije predlagali in izvolili Katjo Vis, za člana pa Keesa Twilta.

V nadaljevanju je računovodkinja Katja Vis predstavila finančno poročilo za leti 2010 in 2011 ter poročilo revizorke Petre Feinkohl. Sekretar Ulf Olsson je predstavil poročilo o delu odbora v letih 2010 in 2011, podpredsednik Ahiya Kamara pa vizijo nadaljnjega dela. Predsednik Evropske zveze naglušnih Marcel Bobeldijk je predstavil evropski akcijski načrt za leti 2012 in 2013 ter letno poročilo o delu evropske zveze za leti 2010 in 2011, predsednica Mednarodne zveze naglušne mladine Karina Chupina pa letno poročilo o delu za leti 2010 in 2011. Vse predstavljene dokumente in poročila smo delegati skupščine po obširni razpravi sprejeli. Sledila je predstavitev kandidature za organizacijo skupščine leta 2014. Predstavnica Izraela je predlagala Jeruzalem ali Tel Aviv, predlog pa je bil soglasno sprejet. Nato smo delegati obeh skupščin člane odborov Mednarodne- in Evropske zveze naglušnih zadolžili, naj razmislijo o predlogu za razglasitev mednarodnega dneva naglušnih.

ČLANI NOVOIZVOLJENEGA ODBORA MEDNARODNE ZVEZE NAGLUŠNIH

Predsednica

Ruth Warick, Kanada

Podpredsednik

Avi Blau, Izrael

Sekretarka

Duong Phuong Hanh, Vietnam

Računovodja

Niklas Wenman, Finska

Član odbora

Ulf Olsson, Švedska

Predsednik

Evropske zveze naglušnih

Marcel Bobeldijk, Nizozemska

Po zaključku obeh skupščin je predsednik Norveške zveze naglušnih Knut Magne Ellingsen svečano otvoril deveti svetovni kongres Mednarodne zveze naglušnih. Norveška zveza je ena največjih na svetu, saj ima v 20 regijskih in 200 lokalnih društvih 54.000 članov. Združuje naglušne, osebe s polževim vsadkom, osebe s tinitusom (šumenjem v ušesih), gluhoslepe, starše otrok z okvaro sluha, osebe z Menierovo boleznijo (občasno povečano količino tekočine v notranjem ušesu, ki povzroča številne težave) ter osebe s težavami z ravnotežjem.

Prihodnji dan smo se zbrali v konferenčni dvorani, kjer je slavnostna govornica norveška ministrica za zdravje Anne-Grete Strøm-Erichsen poudarila pomen organizacije tovrstnih kongresov, saj se veliko politikov in oseb na vodilnih položajih ne zaveda potreb naglušnih, predvsem pa ne poznajo načina, kako k naglušni osebi pristopiti, z njo komunicirati in ji pomagati pri lažji vključitvi v družbo.

Sledilo je predavanje direktorja in urednika norveškega časopisa Telen Jensa Mariusa Hammerja. Po dvajsetem letu je počasi izgubljal sluh in pri štiriintridesetih postal gluha, a ga je delodajalec v časopisnem podjetju vseeno podpiral in ni izgubil dela. Pet let in pol mu je bilo zelo težko, dokler ni slišal za možnost vsaditve polževga vsadka, ki mu je spremenil življenje. Ko je povedal, da je takrat prvič v življenju slišal besede štiriletne hčerke, so se mnogim orosile oči.

V dneh, ki so sledili, so v treh dvanajsetih urah potekala različna predavanja, prva jutranja in prva popoldanska pa so bila v kongresni dvorani. Dnevno so v povprečju pripravili več kot dva- in dvajset predavanj. Kongres je bil namenjen uporabnikom, strokovnjakom in strokovnim službam, plenarna zasedanja ter predavanja pa so zaobjela vse starostne skupine naglušnih – otroke, mladostnike, odrasle in starostnike. Predstavniki z vsega sveta so predstavili znanje, poglede in raziskave z različnih področij, med drugim:

- globalne izzive in težave,
- težave, povezane s kakovostjo življenja oseb z okvaro sluha,
- tehnološki in tehnični napredek,
- izobraževalne in zaposlitvene ovire naglušnih,
- intervencije v zgodnjem otroštvu in razvojne programe ter
- probleme, povezane s staranjem in naglušnostjo.

V predverju so različni razstavljalci predstavljali tehnične pripomočke za naglušne in nove slušne aparate. Slovenski predstavniki smo med drugim obiskali razstaven prostor podjetja Siemens, ki prodaja slušne aparate, in jih opozorili na težave, s katerimi se srečujejo uporabniki slušnega aparata Siemens Intuis dir flash fl 9. Dogaja se namreč, da programska tipka ob pogosti uporabi odpove. Predstavniki podjetja, ki je bil prisoten na kongresu, je predlagal, naj uporabnikom svetujemo nakup daljinske programske tipke, saj se bodo le tako izognili pogostim okvaram. Njegov odgovor nas je zelo presenetil.

Med kongresom smo se sestali s člani odbora Evropske zveze naglušnih, da bi pridobili informacije o pogojih in možnostih organizacije generalne skupščine leta 2015 v Sloveniji, ter jih prosili, naj nam pošljejo opis protokolarnih aktivnosti. Sestali smo se tudi s sekretarjem avstrijske zveze, ki nam je opisal potek in pripravo lanske skupščine na Dunaju.

Dnevi so hitro minevali, po predavanjih, ki so z enournim odmorom trajala od jutra do poznega popoldneva, si je bilo zvečer prav prijetno odpočiti. Predsednik Norveške zveze naglušnih se je zadnji dan zahvalil vsem govornikom, sodelavcem in osebju, ki so pomagali pri organizaciji ter izvedbi kongresa, delegatom in ostalim udeležencem pa je zaželel srečno pot domov.

V Slovenijo smo se vrnili v poznih večernih urah in se najbolj razveselili temne noči, saj je bilo zaradi polarnih dni na Norveškem kljub utrujenosti težko zaspati.

Adem Jahjefendić

OBISK

Zveze gluhih Litve

Arunas Bražinski in Nijole Karmaziene

V okviru projekta, ki ga je kot del izobraževanja Evropske unije financiral Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS), je Društvo učiteljev gluhih Slovenije organiziralo izobraževalni obisk Zveze gluhih Litve s sedežem v glavnem mestu Vilna.

Litva je ena najlepših baltskih držav s tremi milijoni prebivalcev, ki je na prvi pogled precej podobna Sloveniji. Vilna velja za eno najlepših evropskih mest, najbolj presenetljivo pa je, da kamorkoli se človek obrne, njegov pogled vedno ustre streho cerkve, saj je mesto gosto posejano z njimi, pa naj bodo katoliške, pravoslavne ali judovske. V njem se prepleta zgodovinska mešanica zahodnih in vzhodnih vplivov ter Orienta.

Zveza gluhih se nahaja v ožjem mestnem središču. Stara arhitektura

očara s toplino in oblikovnimi dosežki. Prostori zveze so v vseh nadstropjih stavbe, v njej pa delajo vsi – od vodstva do športne zveze gluhih. Strokovni sodelavci, predsednica Roma Klečkovskaja in podpredsednica s srcem in dušo opravljajo svoje delo. Vsi slišči obvladajo znakovni jezik in po potrebi s tolmačenjem priskočijo na pomoč. Zveza se ponaša z dvorano za kulturne prireditve in gledališke predstave, z bogato zbirko kostumov, ki jo pridno dopolnjujejo spretno gluhe šivilje. Med zaposlenimi je gluha kulturnica Nijole Karmaziene, ki jo poznajo

tudi nekateri slovenski kulturniki. Litva se sooča s podobnimi težavami kot Slovenija, predvsem v smislu pridobivanja in uveljavljanja pravic gluhih ter krčenja prihodkov. V prihodnje načrtujejo selitev v nove prostore, kar bo omililo finančno situacijo, čeprav jim sedanja lokacija veliko pomeni, saj je dostopna in v središču mesta.

Surdološka sekcija je bila nekoč del zveze gluhih, zaradi razvoja, strokovnosti in dela pa se je ločila od nje. Izdali so nekaj učbenikov in slovarjev litovskega znakovnega jezika ter lingvistike in sodelujejo s strokovnjaki in gluhiimi uporabniki znakovnega jezika. Obenem izvajajo uvodne tečaje za javne delavce, kot so zdravniki, gasilci in policisti, ter širijo poslanstvo o znakovnem jeziku in dostopnosti do gluhih.

V prostorih zveze je tudi organizacija, ki pomaga staršem z gluhiimi otroki. Organizirajo različna predavanja in tabore ter se povezujejo z zdravniki, da bi ti staršem dali prve informacije o nadaljnjih korakih in možnostih.

Tolmači za znakovni jezik so organizirani v centru tolmačev, kjer so zaposleni osem ur dnevno in na voljo za potrebe gluhih. Po potrebi tolmačijo na fakultetah. Gluhi se soočajo s potrebo po tolmačenju tudi izven njihovega delovnega časa, med vikendi in prazniki. Prav tako še nimajo klicnega centra za gluhe, ki naj bi začel najkasneje leta 2013 ali 2014. Ob tej priložnosti smo jim predstavili delovanje našega klicnega centra in prikazali uporabo prek spletne strani.

Potrebe po tolmačih naraščajo, kar kaže tudi statistika. Tolmači izobrazbo pridobijo z zaključkom triletno visoke šole, kar je velika prednost, saj se v treh letih temeljito pripravijo na delo. Delujejo po vsej državi in po potrebi na klic pridejo tudi v oddaljene kraje. Imajo dve podružnici, eno v Vilni, drugo pa v 105 kilometrov oddaljenem Kaunaisu. Posebnost združenja tolmačev je, da imajo tudi gluhe tolmače za medna-

Raziskovanje in priprava slovarja litovskega znakovnega jezika

rodno krettnjo, ki gluhih tolmačijo v znakovnem jeziku po gluho, kadar z litovskim uradnim znakovnim jezikom to ni možno. Tolmači niso samostojni, kot pri nas, vsak je zaposlen na svojem delovnem mestu. Litovci se ponašajo z izdajo lingvistične litovskega znakovnega jezika, kar je velika pridobitev.

Šole za gluhe se srečujejo s podobnimi težavami kot pri nas. Zaradi integracije gluhih v redne šole se počasi zmanjšuje njihovo število. Zaprli so že dve šoli in učence razporedili v druge šole za gluhe. Največja šola je v Vilni, kjer imajo tudi raziskovalni center za znakovni jezik.

Tam deluje skupina gluhih in slišočih, ki snema svoje delo ter ustvarja slovar litovskega znakovnega jezika. Tudi Litovci se srečujejo z narečji in različnimi krettnjami za pomen ali besedo. V prihodnje si želijo, da bi omenjeni slovar najprej zaživel kot osnovni slovar na spletu, nato bi ga nadgradili z novim besednjakom.

Za polžev vsadek morajo večji del stroškov kriti starši sami. V šoli za gluhe to idejo podpirajo, saj so ugotovili, da so zaradi tega starši bolj odgovorni in več delajo z gluhih otrokom. Po mnenju ene strokovnih delavk je litovščina eden težjih jezikov, saj njeni elementi izhajajo tudi iz latinščine, zato jo gluhi težje osvojijo.

Najpomembnejši napredek v izobraževalnem sistemu je priredba učbenikov za gluhe. Vso obstoječo literaturo, obvezno za šolanje, so označili s slikovnimi simboli, ki usmerjajo gluhe bralce, na primer 'poglej zgoščenko', 'beri na glas', 'ponovi'. Na ta način se gluhi lahko odločijo izbrano besedilo 'prebrati' na zgoščenci v litovskem znakovnem jeziku, kar olajša razumevanje besedila ter spodbuja samostojno učenje in reševanje nalog. Tovrstni pristop potrebujemo tudi pri nas, saj je večina obvezne literature zaradi zahtevnosti besedil za gluhe pravzaprav odbijajoča.

V Vilni živi in deluje eden najbolj priznanih litovskih modnih kreatorjev, ki ustvarja z lanom. Redki vedo, da je Giedrius Šarkauskas popolnoma gluhi. Za posledicami jemanja zdravil je oglušel v najnežnejših letih. V ustvarjanju je našel svoje poslanstvo, njegove umetnine – oblačila, pa so prava remek dela. Njihova posebnost so kroji, naborke in podrobnosti. Oblačila izdeluje v majhnih serijah, za en model običajno naredi le en kos v vsaki konfekcijski številki, pošilja pa jih v Tokio in Združene države Amerike. V trgovini, ki jo vodi njegova sestra, je zaposlenih sedem šivilj, dve od njih sta gluhi. V njegovih žilah se preteka tudi italijanska kri, na kar je

Prostori zveze

ponosen. Litva je bila v preteklosti pomembna geografska točka za Italijane, katerih vplive zasledimo še danes.

Festival gluhih v Kaunasu je velik dogodek, kjer se gluhi iz vse države predstavijo z gledališkimi in umetniškimi nastopi ter poezijo gluhih. Ustvarjalni nastopi so deležni velikega navdušenja, salv smeha in pohval. Nekatere predstave so resnično vrhunske in vredne pozornosti. Jezik odra briše meje in gradi mostove med publiko in nastopajočimi. Dogodek spremljajo tudi tolmači znakovnega jezika in tolmač mednarodne krettnje. Eden redkih odličnih tolmačev je nekdanji gluhi košarkar, ki ga poznamo tudi Slovenci, Aras Brazinskas. Diplomiral je na pedagoški fakulteti in je zaposlen na univerzi v Kaunusu, znakovni jezik pa poučuje tudi slišče. Nekaj mesecev je preživel v Združenih državah Amerike in je eden redkih uspešnih gluhih izobražencev, ki znanje nadgrajuje z izobraževanji in seminarji v okviru evropske organizacije gluhih tolmačev za znakovni jezik.

Litva nam je v mnogih pogledih lahko za zgled, predvsem z literaturo za gluhe učence in dijake ter gluhih posamezniki.

Petra Rezar

Počitniški dom Piran odprt vse leto

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v pomladnih mesecih obnovila Počitniški dom Piran. Poleg prenove smo v vse štiri apartmaje namestili ogrevanje, ki bo omogočilo njihovo uporabo vse leto.

V počitniškem domu so na voljo štiri apartmaji. V treh lahko bivajo štiri, v enem pa dve osebi. Vsi imajo opremljeno kuhinjo, grelnik tople vode, tuš kabino, kabelsko televizijo, ogrevanje in klimatsko napravo za hlajenje. V dveh so zakonska postelja in pograd, v enem pa zakonska postelja in dve postelji na galeriji. Dostop do galerije je po novih širših stopnicah. Četrty apartma je opremljen z zakonsko posteljo. Gostom je na voljo tudi skupni prostor, namenjen druženju in opremljen z brezžično spletno povezavo.

Dom se nahaja v starem delu Pirana. Napotnica omogoča, da se z avtomobilom pripeljete do počitniškega doma, kjer odložite prtljago, nato pa avto odpeljete v garažno hišo Fornače, kjer je urejeno parkiranje po nižani ceni.

Za gluhe in naglušne člane društev je bivanje v počitniškem domu subencionirano. Apartma se rezervira prek matičnega društva. Ostali uporabniki v domu lahko letujejo po polni ceni. Prednost pri letovanju imajo osebe z okvaro sluha.

Izven sezone slovenska obala poleg sprehodov in ogledov znamenitosti ponuja tudi možnost kopanja v pokritih ogrevanih bazenih.

Aleksandra Rijavec Škerl

Kuhinja

Prenovljeni apartma

Posvet o izobraževanju

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je junija na Pedagoški fakulteti v Ljubljani organizirala posvet o izobraževanju z naslovom 'Znakovni jezik v izobraževanju je človekova pravica'. Namenjen je bil seznanjanju širše javnosti o problemih pri uporabi znakovnega jezika v procesu izobraževanja.

Uvodno besedo je imela predsednica Zveze društev gluhih in naglušnih Frida Planinc, ki je poudarila, da je tema posveta skrbno izbrana, saj je izobraževanje gluhih na različnih stopnjah omejeno z uporabo znakovnega jezika. Kot je na mednarodnem kongresu o izobraževanju gluhih v Kanadi leta 2010 predlagala stroka, morajo imeti gluhi otroci možnost izbire izobraževanja tudi v svojem maternem jeziku. Na omenjenem kongresu so sprejeli izjavo, s katero so države sveta pozvali, naj priznajo in izvajajo načela Združenih narodov, zlasti tista, zapisana v Konvenciji o pravicah invalidov–gluhih, naj se izobraževanje med drugim izvaja s poudarkom na pridobivanju jezikovnega in akademskega, praktičnega ter socialnega znanja.

Spremljanje posveta

Po uvodnih besedah predsednice je prisotne pozdravila docentka na področju specialne in rehabilitacijske pedagogike dr. Martina Ozbič, zatem pa se je zvrstilo nekaj predavateljev, ki so se posvetili različnim tematikam. Sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart je predstavil tradicionalni, medicinski in sociološki vidik gluhot, Alenka Levec in Živa Ribičič z Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana gluho skupnost v omenjenem zavodu, izredni profesor na ljubljanski Pravni fakulteti dr. Miro Cerar pomen etike za preseganje ovir, predsednica Društva učiteljev gluhih Slovenije Petra Rezar socialni vidik v procesu izobraževanja v in-

tegraciji in segregaciji, dr. Damjana Kogovšek s Pedagoške fakultete v Ljubljani pa pogled na izobraževanje bodočih logopedov in surdopedagogov v Sloveniji.

Med posvetom se nam je pridružil generalni direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolo, ki deluje v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Alan Kofol. Predstavil je vidike in izvajanje Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, v katerem je opredeljena tudi pravica gluhih do izobraževanja v njihovem jeziku.

Predstavitvam je sledila razprava o izobraževalnih programih s prilagojenim izvajanjem ter dodatno strokovno pomočjo (tolmač slovenskega znakovnega jezika in zapisnikar), predmetniku v prilagojenem izobraževalnem programu, ki bi moral vsebovati tudi predmet slovenski znakovni jezik, ter o tem, da bi morali učitelji in strokovnjaki, ki poučujejo gluhe, poznati slovenski znakovni jezik ter imeti dovolj znanja za delo z njimi.

Alan Kofol

Dr. Miro Cerar

Aleksandra Rijavec Škerl

STATUS ŠTUDENTA S POSEBNIMI POTREBAMI

Status študenta s potrebnimi potrebami ni določen z zakonom, temveč je opredeljen v statutih posameznih univerz.

Po 238. členu statuta Univerze v Ljubljani in 168. členu statuta Univerze na Primorskem lahko status študenta s posebnimi potrebami pridobi študent, ki predloži odločbo o usmeritvi, strokovno mnenje ali mnenje invalidske komisije. Status študenta s posebnimi potrebami opredeljujejo tudi pravilniki večine fakultet. O podrobnostih naj se študenti pozanimajo na svoji fakulteti.

211. člen statuta Univerze v Mariboru opredeljuje, kdo so študenti s posebnimi potrebami. Kot študent s posebnimi potrebami se šteje študent, ki se zaradi dolgotrajnih fizičnih, mentalnih, intelektualnih ali senzornih ovir, v nasprotju z ostalimi študenti, srečuje z ovirami, ki preprečujejo ali ovirajo njegovo polno

in učinkovito vključevanje ter sodelovanje v izobraževalnih procesih. Statut prav tako določa, da se pridobitev statusa študenta s posebnimi potrebami podrobneje ureja s splošnim aktom univerze. To je pravilnik o študijskem procesu študentov invalidov Univerze Maribor, ki v 4. členu določa, da študent dobi status z individualno prošnjo, ko jo naslovi na komisijo za študentske zadeve na fakulteti in predloži eno naslednjih listin: odločbo o usmeritvi Zavoda za šolstvo, strokovno mnenje komisije za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, odločbo centra za socialno delo, izvid ter mnenje strokovne komisije za razvrščanje otrok in mladostnikov ali odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Zapisnikar za gluhe študente

Vsakemu študentu se priporoča, naj takoj po vpisu na fakulteto v referatu za študentske zadeve odda prošnjo, v kateri obrazloži svojo bolezen ali invalidnost, okoliščine, ki se pojavljajo zaradi nje, posebne prilagoditve, ki jih potrebuje, način dela ter rešitve, ki jih sam predvideva. K prošnji je potrebno priložiti tudi zgoraj navedeno uradno dokumentacijo.

O prošnji za dodelitev statusa odloča komisija za študijske zadeve posamezne fakultete. V dogovoru s študentom ter glede na njegove posebne potrebe komisija določi pogoje in prilagoditve za opravljanje izpitov ter študijskih obveznosti.

Status študenta s posebnimi potrebami se lahko vpiše v indeks in v elektronsko bazo podatkov.

Za pomoč pri pisanju prošenj se lahko študenti obrnejo na matično društvo ali strokovno službo Društva študentov invalidov Slovenije na spletnem naslovu info@dsis-društvo.si.

Med vpisnim postopkom na fakulteto dijak-invalid pridobi status kandidata s posebnimi potrebami, kar pa še ni status študenta s posebnimi potrebami, prav tako omenjeni status avtomatično ne zagotavlja pridobitve statusa študenta s posebnimi potrebami. Omenjeni status je potrebno po vpisu na fakulteto vnovič pridobiti.

PRILAGODITVE PRI ŠTUDIJU

Zakon o usmerjenju otrok s posebnimi potrebami določa, da se študentom s posebnimi potrebami s statutom visokošolskega zavoda zagotavlja potrebno dodatno opremo. Žal pa na področju visokega šolstva ni podzakonskih določil, da bi to zaživel v praksi.

S statusom študenta s posebnimi potrebami imajo študenti pravico do opravljanja izpitov v izrednih izpitnih rokih, kot je opredeljeno v 141. členu statuta Univerze v Ljubljani.

Po 153. in členu 118. a statuta Univerze v Ljubljani se lahko študenti s posebnimi potrebami vpišejo v višji letnik, tudi če niso opravili vseh predpisanih obveznosti. Člena prav tako določata, da se jim lahko podaljša absolventski staž.

Statut Univerze v Maribor v 216. členu navaja, da imajo študenti s posebnimi potrebami pri izvajanju študijskih programov posebne prilagoditve pri obiskovanju predavanj, seminarjev, vaj in pri načinu opravljanja preverjanja znanja. Vse prilagoditve se obravnavajo individualno glede na potrebe posame-

znika, in študentom ne pripadajo avtomatično. Možne prilagoditve so:

- opravljanje izpitov izven razpisanih rokov,
- opravljanje izpita samo v pisni ali ustni obliki,
- prilagoditve oblike izpitne pole,
- podaljšanje časa pisanja izpitov,
- uporaba posebnih pripomočkov,
- opravljanje pisnega izpita s pomočjo računalnika ali druge ustrezno dostopne naprave,
- opravljanje pisnih izpitov s pomočjo tretje osebe – zapisovalca,
- prisotnost tolmača za znakovni jezik pri opravljanju izpita,
- zagotovitev posebnega prostora za opravljanje izpita,
- prilagoditev prostora in opreme,
- krajši odmori med izpitom,
- razumni daljši rok za oddajo seminarskih nalog in drugih študijskih obveznosti,
- možnost opravljanja določenih študijskih obveznosti v paru s študentom brez invalidnosti,
- prilagoditev praktičnih vaj in študijske literature ter
- druge smiselne prilagoditve.

SEZNAM MOŽNIH PRILAGODITEV

Obiskovanje predavanj, vaj in seminarjev

Zagotavljanje fotokopij prosojnic ali natisnjenih predstavitev v programu PowerPoint, fotokopij skript in drugega gradiva, opravljanje določenih nalog in vaj doma, prisotnost tolmača in zapisovalca ...

Izpiti in druge študijske obveznosti

Možnost uporabe različnih pripomočkov, izpitna vprašanja v elektronski obliki, možnost uporabe računalnika, pisni izpit namesto ustnega, daljši čas pisanja izpita, pomoč pri zapisovanju in razumevanju vprašanj, prisotnost tolmača, možnost opravljanja izpitov izven razpisanih rokov, možnost daljšega roka za oddajo seminarskih nalog in

poročil, možnost opravljanja delnih izpitov ...

Knjižnica

Daljši rok izposoje študijskega gradiva, pomoč pri iskanju gradiva, možnost naročanja in rezervacije gradiva ...

Napredovanje v višji letnik

V 153. členu statuta Univerze v Ljubljani, 171. členu statuta Univerze na Primorskem in 111. členu statuta Univerze v Mariboru je zapisano, da lahko komisija za študentske zadeve na podlagi prošnje in ob navedbi izrednih okoliščin študentu s posebnimi potrebami odobri napredovanje v višji letnik, tudi če ta ni izpolnil vseh študijskih obveznosti.

V statutih je prav tako navedeno, da se lahko študentu s posebnimi potrebami iz opravičenih razlogov podaljša absolventski staž za največ eno leto.

Podpora gluhim in naglušnim študentom

Po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika imajo gluhi in naglušni dijaki in študenti pravico do dodatnih ur tolmača znakovnega jezika zaradi dodatnih potreb, povezanih z izobraževanjem; tako imajo namesto 30 ur pravico do 100 ur tolmačenja na leto.

Pravico do tolmača gluha oseba pridobi tako, da na centu za socialno delo vložijo prošnjo za pridobitev pravice do tolmača. Obrazci so na voljo na centrih za socialno delo ali na društvi gluhih in naglušnih. Komisija, ki deluje na centru za socialno delo, prosilca povabi na pogovor, kjer preveri njegovo poznavanje znakovnega jezika, nato pa na podlagi priložene dokumentacije in opravljenega pogovora izda odločbo.

Sto ur tolmačenja je namenjenih za študentovo osebno uporabo, ki se nanaša na njegov študij (npr. skupinsko delo z drugimi študenti za

pripravo seminarske naloge, raziskave za seminarsko nalogo ...), ne pa za obiskovanje vaj in predavanj. Isti zakon namreč v 11. in 12. členu opredeljuje tudi pravico do tolmača znakovnega jezika oziroma drugega ustreznega načina sporazumevanja v javnih službah in v vseh drugih življenjskih situacijah, v katerih gluhotata pomeni oviro pri zadovoljevanju potreb. Na podlagi teh določb bi morale vse fakultete, ki so javni zavodi, za gluhe študente na njihovo prošnjo zagotoviti tolmača znakovnega jezika oziroma drug ustrezen način sporazumevanja na predavanjih in vajah ter pri drugih obveznih oblikah opravljanja študijskih obveznosti.

BIVANJE IN PREHRANA

Bivanje v študentskem domu

Študenti s posebnimi potrebami imajo prednost pri sprejemu v študentski dom. Za ureditev bivanja je potrebno oddati prošnjo na predpisanem obrazcu, ki se mu priloži vsa dokazila, navedena na njem. Bivanje v študentskem domu se praviloma podaljšuje najdlje za čas trajanja enega dodiplomskega študijskega programa oziroma do izteka dvanajstih mesecev po zaključku zadnjega semestra ter enega podiplomskega študijskega programa. Bivanje v študentskem domu pa se lahko podaljša tudi študentom s posebnimi potrebami, ki se jim je podaljšal status študenta in predložijo dokazila o invalidnosti.

Študentski boni za prehrano

Študentska prehrana se subvencionira za čas študijskih obveznosti. Upravičenci do nje so osebe s statusom študenta, ki to dokažejo s študentsko izkaznico ali s potrdilom o vpisu za vsak semester, ki je v indeksu. Študenti imajo pravico do nakupa enega bona za prehrano za vsak delovni dan, od tega največ deset bonov za dostavo hrane na dom. Študenti z ugotovljeno invalidnostjo lahko kupijo do deset dodatnih bonov.

Študent predloži predpisani dokument o statusu študenta in dokazilo o invalidnosti, na podlagi katerih mu izdajo bone za prehrano za tekoči mesec. Bone lahko kupuje večkrat mesečno. Bon lahko unovči le vsak študent zase.

FINANČNA POMOČ

Otroški dodatek

Otroški dodatek je dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje otroka. Pravica se uveljavlja na centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na otrokovo stalno prebivališče.

Uveljavlja se lahko kadarkoli do dopolnjenega 18. leta starosti otroka, za otroke, starejše od 18 let, pa le če se šolajo, dokler imajo status učenca, dijaka, vajenca ali študenta, vendar najdlje do dopolnjenega 26. leta starosti. Izjemoma se za otroka šteje tudi oseba po 26. letu starosti, če traja njeno šolanje na visoki stopnji pet ali šest let ali če oseba zaradi daljše bolezni, poškodbe ali služenja vojaškega roka šolanja ni končala v predpisanem roku.

Pravica do otroškega dodatka se prizna za dobo enega leta. Vsako leto je torej potrebno vložiti novo vlogo za priznanje te pravice, in sicer v mesecu, v katerem se izteče pravica do otroškega dodatka.

Tisti, ki so že upravičeni do otroškega dodatka, morajo biti zelo pozorni na datum poteka pravice, da pravočasno vložijo novo vlogo še pred iztekom stare pravice, da ne pride do ukinitve pravice do dodatka. Po 18. letu starosti otroka mora vlagatelj ob vsakem uveljavljanju pravice do otroškega dodatka obvezno predložiti tudi potrdilo o šolanju.

ŠTIPENDIJE

Po zakonu se podeljujejo državne, kadrovske in Zoisove štipendije. Študenti, ki s študijskimi dosežki prispevajo k trajnostnemu razvoju družbe, lahko prejmejo posebno nagrado za omenjeni prispevek.

Do štipendije so upravičeni dijaki, študenti in tisti odrasli, ki se izobražujejo ter izpolnjujejo pogoje, ki jih določa zakon.

Splošni pogoji za pridobitev štipendije so:

- upravičenci ob prvem vpisu v prvi letnik višješolskega ali visokošolskega izobraževanja oziroma ob prvem vpisu na prvo, drugo ali tretjo stopnjo izobraževanja ne smejo biti starejši od 26 let,
- hkrati ne prejemaajo katere štipendij iz tega zakona,
- ne prejemaajo štipendije ali drugih prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih,
- niso v delovnem razmerju oziroma ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti ter
- niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.

Štipendije se dodelijo upravičencem, ki izpolnjujejo splošne pogoje, določene v zakonu, ter pod pogoji in v višini, ki jih v javnem razpisu po predhodnem soglasju vlade določi sklad.

Državna štipendija

Študent vloži zahtevo pri pristojnem centru za socialno delo.

K vlogi priloži potrdilo o vpisu v izobraževalni program, evropski življenjepis in zbirno mapo (portfolio).

Kadrovska štipendija

Kadrovske štipendije delodajalci dodeljujejo upravičencem, ki izpolnjujejo splošne pogoje po zakonu, razen starostnega pogoja, in pogoje, določene v splošnih aktih delodajalca.

Zoisova štipendija

Študent za pridobitev Zoisove štipendije vloži zahtevo na Javnem skladu Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije. O dodelitvi štipendije odloča sklad.

Ko osebi poteče status študenta, se lahko prijavi na Zavod za zaposlovanje.

ZAPOSLOVANJE

Iskalci zaposlitve

Iskalec zaposlitve se prijavi na območni službi, kjer ima stalno prebivališče, takrat ko se odloči za aktivno iskanje zaposlitve. Običajno je to takrat, ko prvič išče zaposlitev ali ko mu preneha delovno razmerje. Prijava v evidenco brezposelnih oseb je predpogoj za uveljavljanje pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti, vključitev v zaposlitveno in poklicno svetovanje ter v programe aktivne politike zaposlovanja.

Ob prijavi je potrebno priložiti:

- veljavni osebni dokument,
- davčno številko in številko transakcijskega računa,
- če pa je bil iskalec zaposlitve zaposlen, tudi pogodbo o zaposlitvi, po kateri je bil razporejen na delovno mesto večino časa v zadnjih 12 mesecih pred nastankom brezposelnosti.

Na zavodu se je potrebno prijaviti osebno. Dodatne informacije so na voljo na uradih za delo, območnih službah zavoda po vsej Sloveniji ter na njegovih spletnih straneh na naslovu www.ess.gov.si. V rubriki e-storitve je moč naročiti tudi potrdila iz evidence zavoda. Na dom jih s poštno pošiljko dostavijo v treh dneh.

Uveljavljanje pravice do zaposlitvene rehabilitacije

Po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov je zaposlitvena rehabilitacija individualna pravica invalida do sklopa storitev, s katerimi se povečuje njegova zaposljivost. Cilj rehabilitacije je, da se invalida usposobi za ustrezno delo, da se ta zaposli, zaposlitev obdrži oziroma da v njej napreduje ali spremeni svojo poklicno kariero.

Pravico do zaposlitvene rehabilitacije lahko invalid uveljavlja na:

- Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje,
- Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter
- pri delodajalcu.

Invalid, ki mu je priznana pravica do zaposlitvene rehabilitacije, ima pravico do denarnih prejemkov glede na vrsto, obseg in čas trajanja storitev.

Storitve zaposlitvene rehabilitacije so:

- svetovanje, spodbujanje in motiviranje invalidov k aktivni vlogi,
- priprava mnenja o ravni delovnih sposobnosti, znanj, delovnih navad in poklicnih interesov,
- pomoč pri sprejemanju lastne invalidnosti in seznanjanje o možnostih vključevanja v usposabljanje in delo,
- pomoč pri izboru ustreznih poklicnih ciljev,
- razvijanje socialnih spretnosti in veščin,
- pomoč pri iskanju ustreznega dela oziroma zaposlitve,
- analiza konkretnega delovnega mesta in delovnega okolja invalida,
- izdelava načrta prilagoditve delovnega mesta in delovnega okolja invalidu,
- izdelava načrta potrebne opreme in sredstev za delo,
- usposabljanje na konkretnem delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu,
- spremljanje ter strokovna pomoč pri usposabljanju in izobraževanju,
- spremljanje invalida na delovnem mestu po zaposlitvi,
- sprotno ocenjevanje uspešnosti rehabilitacijskega procesa ter
- ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov.

DELODAJALCI

Subvencije plač invalidom obsegajo:

- plačilo stroškov prilagoditve delovnega mesta in sredstev za delo invalidov,
- plačilo stroškov storitev v podpornem zaposlovanju,

- oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaposlenih invalidov,
- nagrade za preseganje kvote,
- letne nagrade delodajalcem za dobro prakso na področju zaposlovanja invalidov ter
- druge spodbude na področju zaposlovanja invalidov in ohranjanja delovnih mest zanje.

Kvotni sistem

Delodajalci, ki zaposlujejo najmanj dvajset delavcev, razen tujih diplomatskih in konzularnih predstavnikov, invalidskih podjetij in zaposlitvenih centrov, so dolžni zaposlovati invalide v okviru določenega deleža celotnega števila zaposlenih delavcev. Za izpolnitev kvote šteje tudi sklenitev pogodbe o poslovnem sodelovanju z zaposlitvenim centrom oziroma invalidskim podjetjem, po kateri se priznavajo stroški dela v višini zneska dvanajstih minimalnih plač letno za vsakega invalida, ki bi ga moral delodajalec zaposliti v okviru predpisane kvote.

Aleksandra Rijavec Škerl

PIŠITE
V
NAŠE
GLASILO

LISTA TOLMAČEV

slovenskega znakovnega jezika

LJUBLJANA Z OKOLICO

Tolmač/ka

1. **APOLLONIO NINA**
Ulica bratov Učakar 108, 1000 Ljubljana
041 356 098
čas dosegljivosti: kadarkoli
2. **BELČIČ TINKARA**
Kačurjeva 11, 1360 Vrhnika
040 365 837
čas dosegljivosti: od 8.00 do 20.00
3. **BIZANT MARJETA**
Žlebe 2a, 1215 Medvode
041 246 821
čas dosegljivosti: od 7.00 do 22.00
4. **BRECELJ IRENA**
Spodnja Senica 22, 1215 Medvode
01 361 35 56, 051 343 311
čas dosegljivosti: po 16.00
5. **BRULC MATIJA, SNJEŽANA (TEJA)**
Lamutova 2, 1000 Ljubljana
041 775 764
čas dosegljivosti: kadarkoli
6. **CRLJENKO ZLATA**
Ulica bratov Učakar 136, 1000 Ljubljana
01 519 27 90, 041 777 036
čas dosegljivosti: kadarkoli
7. **FIFOLT IRENA**
Tovarniška 34, 1000 Ljubljana
01 540 47 53, 031 762 172
čas dosegljivosti: od 9.00 do 22.00
8. **GERENČER PEGAN SIMONA**
Neubergerjeva ulica 25, 1000 Ljubljana
031 545 440, 01 230 27 07
čas dosegljivosti: kadarkoli
9. **GIULIATTI TANJA**
Ob žici 7, 1000 Ljubljana
01 507 71 34, 041 678 723
čas dosegljivosti: od 9.00 do 19.00

LJUBLJANA Z OKOLICO

Tolmač/ka

10. **GOSTIŠA JANJA**
Škofjeloška cesta 27, 1215 Medvode
01 361 32 75, 01 471 43 50 (služba),
031 330 565
čas dosegljivosti: od 8.00 do 21.00
11. **JUHART MATJAŽ**
Zupančičeva ulica 9, 1230 Domžale
01 724 33 35, 041 566 080
čas dosegljivosti: od 16.00 do 18.00
12. **KORDIŠ NATAŠA**
Malo Mlačevo 50, 1290 Grosuplje
031 750 526
čas dosegljivosti: od 7.00 do 23.00
13. **KRAJNC KATJA**
Topniška ulica 43, 1000 Ljubljana
01 580 05 51, 041 914 891
čas dosegljivosti: pon., tor., sre., pet.
od 15.00 do 18.00
14. **MÖDERNDORFER JANI**
Suhadolčanova 85, 1000 Ljubljana
01 561 11 06, 041 427 700
čas dosegljivosti: dopoldne in popoldne
15. **PAVLIČ VASILJEVIČ CVETKA**
Prelovčeva 4, 1000 Ljubljana
041 679 61,
čas dosegljivosti: kadarkoli
16. **PODBORŠEK LJUBICA**
Ceneta Štuparja 15, 1231 Ljubljana Črnuče,
01 537 27 74, 01 580 05 16 (služba),
041 631 372
čas dosegljivosti: od 9.00 do 17.00
17. **POKOVEC SABINA**
Soteška pot 64, 1231 Ljubljana Črnuče
01 562 62 34, 031 800 595
čas dosegljivosti: po 13.00
18. **RIBIČIČ ŽIVA**
Polje, cesta VI/14, 1260 Ljubljana Polje
031 628 138
čas dosegljivosti: od 7.00 do 22.00

LJUBLJANA Z OKOLICO

Tolmač/ka

19. **SIKOŠEK EDVARD**
Podgorska pot 1a, 1240 Kamnik
01 831 12 10, 051 212 637
čas dosegljivosti: kadarkoli
20. **SPARK NATALIJA**
Videm 18c, 1262 Dol pri Ljubljani
041 717 467
čas dosegljivosti: kadarkoli

OBMOČJE GORENJSKE

Tolmač/ka

1. **KLEPEC MARTIN**
Hafnarjeva pot 49, 4000 Kranj
040 811 488
čas dosegljivosti: dopoldne in popoldne
2. **KLEPEC KORENJAK MOJCA**
Predoslje 100a, 4000 Kranj
031 344 088
čas dosegljivosti: dopoldne in popoldne
3. **KRČ SAMO**
Zgornja Dobrava 50,
4246 Kamna Gorica
041 640 790
čas dosegljivosti: kadarkoli
4. **KOŠIR MARTINA**
Belska cesta 48, 4205 Preddvor
04 255 16 41, 041 275 917
čas dosegljivosti: kadarkoli

OBMOČJE POSAVJA, CELJA, VELENJA IN KOROŠKE

Tolmač/ka

1. **DOBNIK POLONA**
Gaberke 4, 3325 Šoštanj
03 589 32 31, 041 268 655
čas dosegljivosti: dopoldne in popoldne
2. **FIŠER DARJA**
Šercerjeva 1, 3320 Velenje
03 587 58 25, 041 333 982
čas dosegljivosti: kadarkoli
3. **HRASTNIK OTO**
Nušičeva 12, 3000 Celje
03 541 65 42, 031 625 424
čas dosegljivosti: od 6.00 do 22.00

OBMOČJE POSAVJA, CELJA, VELENJA IN KOROŠKE

Tolmač/ka

4. **KOPUŠAR KARMEN**
Trg Franca Kozarja 14, 1430 Hrastnik
03 564 36 07, 041 200 821
čas dosegljivosti: kadarkoli
5. **ŠPAN GABRIELA**
Marija Dobje 29, 3222 Dramlje
041 325 007
čas dosegljivosti: kadarkoli

OBMOČJE SEVERNE PRIMORSKE IN KOPRA

Tolmač/ka

1. **BORDON SONJA**
Fikoni 18, 6276 Pobegi
041 777 169
čas dosegljivosti: kadarkoli
2. **FRANČEŠKIN TATJANA**
Rozmanova ulica 21, 6000 Koper
05 663 45 63 (služba),
05 627 56 44 (doma),
041 778 469
čas dosegljivosti: kadarkoli
3. **KOMEL MOJCA**
Ravnica 9 g, 5251 Grgar
05 300 17 81 (služba), 040 332 443
čas dosegljivosti: kadarkoli
4. **ROT NATALIJA**
Mučeniška 1, 5222 Kobarid
05 388 50 85, 031 664 253
čas dosegljivosti: kadarkoli
5. **VRTAČIČ VLASTA**
Ulica Gradnikovih brigad 27,
5000 Nova Gorica,
040 352 926
čas dosegljivosti: kadarkoli

OBMOČJE PREKMURJA

Tolmač/ka

1. **ŽNIDARIČ MIRANA**
Slovenska ulica 29, 9000 Murska Sobota
041 380 311, čas dosegljivosti: kadarkoli

OBMOČJE DOLENJSKE

Tolmač/ka

- JERKO BOŠTJAN**
Ravnik 31, 8232 Šentrupert
07 304 04 49, 040 915 227
čas dosegljivosti: kadarkoli
- KUHAR TAMARA**
Kotarjeva cesta 2, 8310 Šentjernej
040 606 354
čas dosegljivosti: kadarkoli
- KUPLJENIK JOŽICA**
Dobrava 83, 8222 Otočec
07 307 56 75, 07 391 64 72 (služba),
040 232 787
čas dosegljivosti: po 11.00
- SMUK SIMONA**
Gumberk 19, 8222 Otočec
07 308 51 55, 040 882 441
čas dosegljivosti: po 14.00

OBMOČJE ŠTAJERSKE

Tolmač/ka

- HÖTZL KAJA - ZLATKA**
Streliška cesta 63, 2000 Maribor
040 241 505
čas dosegljivosti: kadarkoli
- KOSER MARIJA**
Goriška ulica 6, 2000 Maribor
02 33 15 711, 031 316 040
čas dosegljivosti: dopoldne in popoldne
- KRSTESKI SUZANA**
Rogoška ulica 16, 2000 Maribor
041 600 201
čas dosegljivosti: kadarkoli
- LETONJA LIDIJA**
Levanjci 28, 2253 Destrnik
02 753 55 61, 041 282 344
čas dosegljivosti: kadarkoli

*Povzeto po spletni strani
Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik*

Pomen kakovostnega lektoriranja

Jezik ni nekaj, česar se naučimo in potem znamo, temveč sčasoma in z govornimi izkušnjami izpopolnujemo njegovo rabo. Zato smo pri govorjenju in pisanju pozorni na primernost in estetiko izražanja. V času, ko je funkcionalna pismenost še kako pomembna, ko je vsako oddano besedilo naše ogleдалo pred bralci in ko sta od stopnje jezikovne zavesti odvisna tudi naš družbeni in socialni položaj, so ustrezna besedila glede na govorni položaj ter skladnost s pravopisom in slovnična pravila nujna.

Običajno se na lektorja ali lektorico obrnemo z besedami 'ali bi hotel/a malo pogledati vejice'. Pisci pač na ta način karikirajo tisto značilnost lektorjeve dejavnosti, ki je v slovenskem knjižnem jeziku prepoznavna. Seveda pa lektoriranje ni samo postavljanje vejic, zato je dobro vedeti: - **dober lektor** bo pred lektoriranjem razmislil o jezikovno-pragmatičnem učinku,

ki ga besedilo skuša doseči, ter se poučil o značilnostih besedila in jezikovne zvrsti, ki ji besedilo pripada,

- **dober lektor** bo analiziral zunanjo zgradbo besedila ter opozoril na morebitne pomanjkljivosti: neustrezno označevanje odstavkov, nedoslednost pri označevanju alinej, naslovov in podnaslovov, rabo krepkega in poševnega teksta, poimenovanje tabel in slik,
- **dober lektor** bo ob popravljanju slovničnih in pravopisnih napak analiziral povedi, vsak stavek, vsako besedno zvezo,
- **dober lektor** bo pozoren, ali je vsebina povedi razumljivo in nedvoumno ubesedena ter ni v nasprotju s predhodno vsebino,
- **dober lektor** si bo med lektoriranjem delal seznam terminologije, ki je rabljena v besedilu, po koncu lektoriranja preveril, ali je dosledno rabljena, če pa je terminologija tujega izbora, jo bo preveril v slovarjih, korpusih in sorodnih besedilih ter

se v dvomljivih primerih posvetoval z avtorjem,

- **dober lektor** bo pozoren, ali ni v besedilu nepotrebne ponavljanja istih besed ali iste vsebine, dolgovznega in zapletenega izražanja, če je mogoče povsem isto povedati krajše in enostavneje, ter drugih značilnosti slabega sloga,
- **dober lektor** bo natančno pregledal oblikovano besedilo ter naredil vse potrebne popravke, tudi oblikovne, preden bo šlo besedilo v tisk.

KDO JE LAHKO LEKTOR?

Načeloma bi sicer lahko bil lektor visoko izobražen človek z globokim čutom za jezik in veseljem do tega dela, vendar mora to nekako dokazati. Najbolj verodostojno dokazilo pri izbiri lektorja so njegove reference, ki kažejo tudi na izkušnje.

*Povzela Aleksandra Rijavec Škerl
Viri: Lektorsko društvo Slovenije,
lektoriranje.net, lektoriranje.si,
alkemist.si,*

Življenje s polževim vsadkom

Vsaditev polževega vsadka

Izteka se pet let, odkar poslušam s polževim vsadkom ali kohlearnim implantom, kot se le-ta strokovno imenuje. Preden sem dobil omenjeni tehnični pripomoček, sem več kot trideset let uporabljal slušne aparate vseh vrst in oblik. Brez slušnega aparata in brez polževega vsadka sem gluh, saj imam v obeh ušesih le še nekaj ostankov sluha.

K pisanju tega prispevka so me spodbudile stvari, ki sem jih v zadnjem času doživel med pogovori. Moti me, da nekateri še vedno ne morejo sprejeti drugačnosti. Vse preveč se poudarja besede, kot so gluh, naglušen, oseba s polževim vsadkom, skratka drugačen, zato

bi rad poudaril, kako pomembno je spoštovanje vseh oseb z okvaro sluha. Vsem so nam skupne take ali drugačne težave s sluhom in vse, kar sodi zraven, zato je pomembno, da držimo skupaj in s skupnimi močmi kaj naredimo. K pisanju me je spodbudila tudi skrb za tiste, ki imajo podobne težave kot jaz, in se ne morejo odločiti, kaj je najboljša zanje, ali pa imajo otroka z motnjami sluha in mu želijo pomagati, pa ne vedo, kako. Morda bom komu s tem pomagal do lažje odločitve.

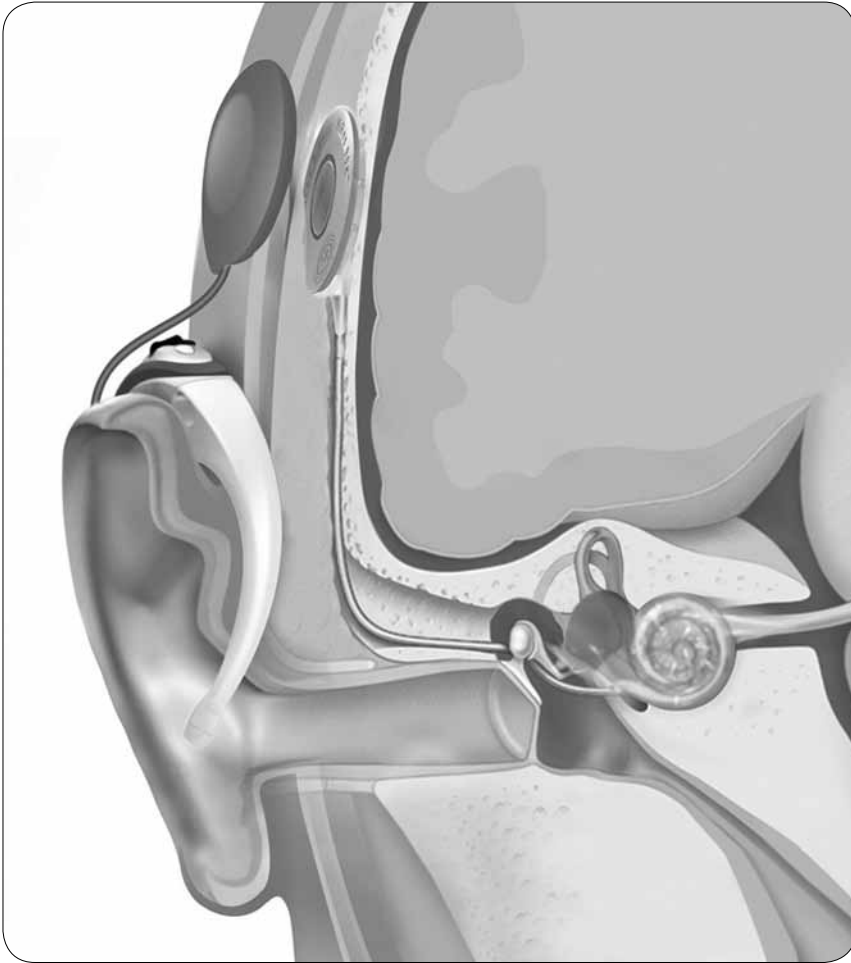
Za polžev vsadek sem se odločil, ker sem v zadnjih letih vse bolj izgubljal sluh, in mi tudi najmočnejši slušni aparat ni več pomagal. Bal sem se, da bom kljub vsej tehnologiji postal popolnoma gluh in se mi ne bo več dalo pomagati. Ko sem slišal za vsadek, sem se poglobil v literaturo, zapal sem zdravnikom, veliko informacij pa sem dobil od oseb, ki so ga že imele. Članki, mnenja in izpovedi so me navdali z optimizmom, zato sem se odločil za operacijo, čeprav sem se zavedal, da gre lahko tudi kaj narobe. Kljub temu bi dejanje ponovil, celo prej bi se odločil za operacijo.

Pred posegom sem moral na veliko preiskav, kot so računalniška tomografija glave, težnostni test, avdiogram, merjenje akustičnega potenciala možganskega debla, električna avdiometrija in genetska preiskava krvi. Še vedno se spominim 11. maja leta 2007, ko sem prišel na ljubljansko Kliniko za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo (ORL) ter s seboj prinesel izvide, pomembne za anesteziologa, ki sem jih dobil v domačem zdravstvenem domu. Sprejela me je prijazna medicinska ekipa, s katero smo se pogovarjali in šalili. Prijetno vzdušje me je pomirilo, saj sem vedel, da sem v dobrih rokah. Čez tri dni sem bil operiran, operacija je trajala štiri ure, po njej pa sem se zbudil v sobi za pooperativne posege. Tam sta bili dve medicinski sestri, ki sta brali vsaka svojo revijo, jaz pa sem ju vprašal, če nimata kaj drugega početi. Zasmejala sta se, ena od njiju je rekla, da sem za hece, jaz pa sem takoj spet zaspal.

Med bivanjem v bolnišnici me je osebje prijetno presenetilo s pripravljenostjo na pogovor, prijaznostjo in ustrežljivostjo, zato jih nikoli ne

Polžev vsadek

Potek vsaditve polževega vsadka

bom pozabil. Po štirih dneh sem šel domov, deveti dan pa sem jih znova obiskal, da so mi odstranili šive. Na začetku junija sem dobil zunanji del polževega vsadka, sledila je prva nastavitve, jaz pa sem bil prepričan, da bom slišal kar takoj. Kmalu sem spoznal, da bo potrebno veliko truda, potrpežljivosti, dobre volje in pomoči, da se bom na vsadek navadil.

Vse je bilo novo, in delal sem korak za korakom – nekaj sem slišal, pa nisem vedel, kaj. Da sem prepoznal to, kar sem slišal, sem potreboval močno voljo, spodbudo domačih, sodelavcev, strokovnjakov in okolice.

Zahvaljujoč operaciji danes slišim ptičje petje, zvonjenje zvonov, tikkanje ure, žuborenje vode, vnukov smeh in vetrič, ki piha. S slišočimi se normalno sporazumevam in lahko se pogovarjam po telefonu. V

petih letih sem se na vsadek tako navadil, da si življenja brez njega neznam predstavljati. Če mi ponagaja, si na drugo uho namestim slušni aparat ali sem nekaj časa v tišini, sam s svojimi mislimi.

Zavedam se, da uspešnost operacije ni enaka pri vseh uporabnikih, kljub temu pa menim, da posameznik lahko največ doseže s trdom in potrpežljivostjo. Najprimernejša je rehabilitacija v otroški dobi, če so zanj izpolnjeni vsi pogoji. Pogovarjal sem se

z mnogimi, ki imajo polžev vsadek. Nekateri so z njim zelo zadovoljni, drugim pa se sluh žal ni izboljšal. Lani sem se udeležil srečanja v Portorožu, kjer smo si izmenjali mnenja ter se pogovorili o njegovih prednostih, slabostih in predlogih za izboljšanje. Tovrstna srečanja so dobrodošla, tako za uporabnike in proizvajalce kot za vse ostale, ki so v stiku z njimi.

Zelo pa sem razočaran, da Pravilnik o tehničnih pripomočkih še vedno ni sprejet, saj nakup baterij za polžev vsadek predstavlja zelo velik strošek. Upam, da se bo to kmalu spremenilo.

Še enkrat naj se za skrb in pomoč iz srca zahvalim osebju ljubljanske klinike ORL, podjetju Widex in proizvajalcu polževih vsadkov Med-el. Upam tudi da bom s svojim prispevkom komu pomagal k lažji odločitvi.

Za konec naj dodam misel: kjer je volja, je pot, upanje pa vedno umre zadnje.

Franc Forštner

Zunanji del polževega vsadka

PREHOD mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela

Zaposlovanje oseb z okvaro sluha je zaradi njihove komunikacijske oviranosti in neznanja oziroma nevednosti delodajalcev, kako z njimi komunicirati, še dodatno omejeno.

Problematika prehoda mladih na trg dela, zlasti na področju vključevanja ranljivih skupin, je ena najaktualnejših tem v evropskem prostoru.

Položaj mladih na trgu dela v Sloveniji in v mnogih državah Evropske unije se vztrajno slabša. Stopnja brezposelnosti mladih v številnih državah Unije je dvakrat višja od povprečne, delovna mesta, ki jih mladi zasedajo, pa so pogosto negotova, slabše kakovosti in zato slabše plačana. V Uniji si zato urgentno prizadevajo za dvigovanje ravni in kakovosti zaposlovanja mladih ter mlajših starejših in izpostavljajo potrebo po razvijanju in izboljševanju priložnosti za zaposlovanje mladih. Ti morajo skozi izobraževanje in usposabljanje pridobiti ključne kompetence, da se lahko odzivajo na potrebe trga dela. Prehod na trg dela pa naj bi omogočal prav pridobitev prvega polno plačanega dela.

Različni podatki kažejo na potrebo po uvedbi podpornega sistema, ki bi mlade s posebnimi potrebami spremljal dovolj zgodaj, že v času šolanja, in jih pripravljaj na vstop na trg dela. Ugotavljamo namreč, da so mladi s posebnimi potrebami po končanem šolanju pogosto prepuščeni sami sebi, veliko jih ostane doma, nekateri se prijavijo v evidenco zavoda za zaposlovanje, nekateri se vključijo v proces zaposlitvene rehabilitacije, redki pa se zaposlijo. Ni osamljen primer, da se mladi vključijo v zaposlitveno reha-

bilitacijo šele po mnogih letih, ki so jih kot brezposelni preživeli doma in tako izgubili temeljne sposobnosti zaposljivosti (strokovno znanje, delovne navade, samozavest ...).

Zaradi vseh teh dejstev smo se v zavodu Racio Social odločili, da se v partnerstvu z Univerzitetnim rehabilitacijskim inštitutom Soča (Razvojnim centrom za zaposlitveno rehabilitacijo) ter Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj v letu 2010 prijavimo na razpis Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve s projektom **Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela** oziroma krajše **Prehod**. Na razpisu smo bili uspešni. Dobili smo priložnost, da lahko od decembra 2010 do decembra 2013, kolikor traja projekt, s pomočjo sofinanciranja Evropskega socialnega sklada ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve razvijamo in praktično preizkušamo pristope podpore mladim s posebnimi potrebami pri prehodu iz šole na trg dela.

Namen projekta Prehod je pomagati mladim s posebnimi potrebami pri prehodu iz šole na trg dela.

Projekt temelji na dejstvu, da prehod mladih invalidov iz šole na trg dela v Sloveniji ni celovito in zadovoljivo urejen. Ugotavljamo, da v Sloveniji nimamo vzpostavljenih

pogojev in organizacijskih struktur, ki bi omogočali podporo mladim s posebnimi potrebami in mladim invalidom pri prehodu iz šole na trg dela. Med drugimi aktivnostmi smo v okviru projekta zato pričeli usposabljanje 15 strokovnih delavcev, ki bodo ustrezno teoretično in praktično usposobljeni nudili strokovno pomoč mladim invalidom pri prehodu iz šole na trg dela. V šolskem oziroma študijskem letu 2012/2013 bodo tako nudili ustrezno strokovno pomoč ter podporo najmanj 50 mladim s posebnimi potrebami in mladim invalidom ter jih spremljali na prehodu iz šole na delo.

Strokovni delavci, vključeni v program usposabljanja, prihajajo iz različnih strokovnih institucij, organizacij in podjetij. Profesionalno delujejo na različnih poklicnih in strokovnih področjih: socialni delavci, rehabilitacijski svetovalci, psihologi, sociologi, pravniki, specialni pedagogi, tehnologi, profesorji strokovnih predmetov in drugi.

Program usposabljanja je zastavljen praktično. Sestavlja ga pet modulov. Vsak modul traja dva dni. Strokovni delavci za prehod so se v programu usposabljanja podrobno seznanili z delovnopravno in socialno zakonodajo, zakonodajo o trgu dela, zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanjem invalidov ter drugo zakonodajo. Osvajali so komunikacijske veščine, veščine učenja, poslovni bonton, ocenjevanje kompetenc in

druge vsebine, pomembne za kakovostno delo z mladimi s posebnimi potrebami pri prehodu iz šole na trg dela. Vse osvojene veščine in znanja so imeli na delavnicah priložnost preizkusiti na sebi.

Junija 2012 so strokovni delavci, ki smo jih v projektu poimenovali svetovalci za prehod, pričeli navezovati stike z ravnateljji in svetovalnimi delavci šol v različnih slovenskih regijah, z namenom identificirati mlade s posebnimi potrebami, s katerimi bodo praktično delali pri prehodu iz šole na trg dela v šolskem oziroma študijskem letu 2012/2013. Stike so vzpostavili z osnovnimi, srednjimi, višjimi in visokimi šolami ter fakultetami. V določenih okoljih so že izvedli prve uvodne pogovore z nekaterimi mladimi s posebnimi potrebami, ki se bodo v jesenskih mesecih vključili v praktično delo. Mlade s posebnimi potrebami bodo svetovalci za prehod že v procesu šolanja pričeli pripravljati na učinkovit vstop na trg dela. **Med mladimi so tudi gluhi in naglušni učenci, dijaki ter študenti.**

Svetovalcem za prehod bodo v času praktičnega dela z mladimi pri reševanju strokovnih vprašanj, problemov in dilem pomoč nudili ustrezni strokovnjaki. Med seboj

Delavnica projekta Prehod

so vzpostavili trdno sodelovanje in tako povezani bodo lahko izmenjevali izkušnje ter znanja, ki jih bodo pridobivali med praktičnim delom. Pomembno je tudi, da bodo lahko delili poglede, ideje in uspehe ter se medsebojno navduševali.

Pravica do izobraževanja je temeljna pravica vsakega posameznika, omogoča dostop do dela, to pa naj omogoči posamezniku dostojno življenje po pridobljeni izobrazbi.

Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, 4. razvojne prioritete: »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«, 4.1 prednostne usmeritve »Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti«.

Za vsebino dokumenta je odgovorno partnerstvo projekta in v nobenem pogledu ne izraža stališča Evropske unije.

Urška Cimperšek, DGN Auris Kranj
Mag. Tatjana Dolinšek, Racio Social
Urška Pocajt Sumrak, Racio Social

Odbor naglušnih Slovenije pri ZDGNS
Drenikova 24, 1000 Ljubljana

CENTER MOŽNOSTI

tehnično-informacijska pisarna za osebe z okvaro sluha

Pri nas lahko preizkusite različne tehnične pripomočke za gluhe in naglušne.

Odprti smo vsako sredo med 13. in 18. uro.
Nahajamo se na Drenikovi 24, v Ljubljani

Vsak dan smo od 9. do 14. ure
dosegljivi na tel. št. 01/505 80 46 ali
po elektronski pošti naglusni@zveza-gns.si.

Brezplačno vam nudimo:

- preizkus tehničnih pripomočkov in svetovanje,
- informacije o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- pravno svetovanje s področja zdravstva in invalidsko-pokojninskega zavarovanja.

Gasilska

Gluhi in naglušni Pomurja med Porabskimi Slovenci

Prvi konec tedna v juliju je Društvo gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota organiziralo enodnevni izlet v Porabje. Obiskali smo tamkajšnje zamejske Slovence, ki so kljub ločenosti od matične države uspeli ohraniti slovenski jezik in kulturo, ki ju z ljubeznijo razvijajo in prenašajo iz roda v rod.

Od doma smo se odpravili v prelepem sončnem jutru. Slovensko Porabje leži na stičišču madžarske, slovenske in avstrijske meje. Obsega sedem vasi, v katerih je okrog 90 odstotkov prebivalcev slovenske narodnosti – Gornji Senik (Felsőszölnök), Dolnji Senik (Alsószölnök), Sakalovce (Szakonyfalva), Slovensko ves (Rábatótfalu), Števanovce-Otkovce (Apátistvánfalva), Andovce (Orfalu) in Verica-Ritkarovce (Kétvölgy). Nekaj Slovencev živi tudi v Monoštru (Szentgotthárd), Szombathelyju, Mosonmagyaróváru in Budimpešti. Izleta se je udeležilo 65 udeležencev, najprej pa smo se ustavili v Gornjem Seniku, pomembni porabski vasi s cerkvijo sv. Janeza Krstnika, v kateri so župnijsko službo opravljali mnogi zavedni duhovniki, zlasti veliki borec za slovenstvo Jožef Košič. Z vodičko Marijano Sukič, ki je do-

bra poznavalka življenja Porabskih Slovencev in urednica časopisa Porabje, smo obiskali Kúharjevo spominsko hišo in si ogledali razstavo o cerkveni zgodovini Porabja ter etnološko zbirko.

Vožnjo smo nadaljevali v porabsko kulturno in gospodarsko središče ter sedež slovenskega konzulata na Madžarskem, Monošter. Mesto se je začelo razvijati v 12. stoletju, ko je kralj Bela III. ustanovil cistercijanski samostan s cerkvijo sv. Gottharda, ki je ohranjena kot baročna cerkev-kašča. V njej smo si ogledali fresko, ki jo je z motivom znamenite monoštrske bitke, v kateri je krščanska koalicijska vojska usodno porazila osmanske sile, poslikal Štefan Dorffmeister.

Sprehodili smo se do krajevno-zgodovinskega in narodnostnega muzeja Avgusta Pavla, ki se je rodil leta 1886 na Cankovi v Prekmurju in sodi med najpomembnejša imena v zgodovini kulturnih stikov Porabskih Slovencev z matičnim narodom. V madžarščino je prevedel več slovenskih pesmi in proznih besedil, pesmi pa je pisal tudi v prekmurščini. Vodička nam je s pomočjo tolmačke slovenskega znakovnega jezika Mirane Žnidarič predstavila najboljše del muzejske zbirke, v okviru katerega so zanimive zbirke osnovnošolskega ravnatelja

slovenskega porekla Karla Gašperja ter predmeti, noše in izdelki mojstrov domače obrti.

Sledilo je okusno kosilo v hotelu Lipa, ki je v lasti Porabskih Slovencev. V stavbi so tudi Slovenski kulturno-informacijski center, sedež Zveze Slovencev na Madžarskem in Radio Monošter. Po kosilu smo si ogledali kratek film o zgodovini Slovencev v Porabju.

Popoldne smo vožnjo nadaljevali skozi vas Otkovci do Števanovcev, kjer smo si ogledali Muzej železne zavese, ki na prepričljiv način ponazarja, kako kruto je bilo nekoč življenje Porabcev ob meji. V njem so razstavljene zbirke iz življenja mejnih stražarjev, ki so v hiši prebivali, skrbeli za konje in za vozila. Ogledali smo si naprave, ki so služile za nadzor meje in za zvezo med mejnimi stražarji, učne pripomočke, predmete iz življenja v stražnici, jedilni in dnevni prostor ter uniforme stražarjev iz vseh obdobjih. Velik vtis so na nas naredili maketa objekta železne zavese, pripomočki, ki so jih begunci uporabljali za beg prek meje, ter vozila, s katerimi so v času hladne vojne nadzorovali mejo. Muzejska zbirka priča o ločnici med ljudmi ob meji, s katero so bile nasilno pretrgane družinske in prijateljske vezi. Zastrazena in neprehodna meja je vplivala na popolno ločitev slovenske in madžarske manjšine od matičnega naroda. Nadzor na meji so dokončno odpravili leta 2007.

Po ogledu muzeja nas je pot vodila v Andovce, kjer so nas pri gospodu Holecu pričakali prijazni domačini in nas pogostili z domačim fižolovim golažem s prekajenim mesom, pecivom ter pijačo. Sekretar društva Branko Gornjec se je v imenu izletnikov zahvalil vodički Marijani za izvrstno vodstvo ter tolmački Mirani za razumljivo in strokovno tolmačenje. Domov smo se vrnili v večernih urah, zadovoljni, dobro razpoloženi in polni vtisov. Izlet je bil vsebinsko bogat, poučen, zanimiv in prijeten, zato se ga bomo še dolgo spominjali.

Silvija Horvat

DELO S PREDŠOLSKIMI OTROKI NA ZAVODU ZA GLUHE IN NAGLUŠNE LJUBLJANA

Med prakso, ko sem kot pomočnica vzgojiteljice delala na Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana, sem spoznala, da delo z otroki s posebnimi potrebami zahteva veliko truda, hkrati pa je nekaj posebnega. Ker sem otrok gluhih staršev, sem želela prakso opravljati prav v omenjenem vrtcu, saj mi življenje gluhih in znakovni jezik nista tuja.

Med delom sem spoznala otroke, njihovo obnašanje in igro, na koncu pa izvedla tri praktične naloge. Najprej sem na drugačen način organizirala kosilo. Za drugo nalogo sem izbrala predstavitev domačih živali in opazovala, ali jih otroci poznajo. Presenetili so me s poznavanjem njihovega oglašanja in gibanja.

V tretji, najtežji nalogi, pa sem se lotila vaj za razvoj govorno-dihalnega aparata, ki jih običajno izvajajo surdopedagogi, meni pa so bile v velik izziv. Pripravila sem različne igre, s katerimi smo razgibavali jezik in ustnice, dihalne vaje, vaje za razvijanje ter za slušno razlikovanje in razločevanje posameznih glasov. Preusmerila sem jih v igro in z njo pritegnila otroško pozornost. Omenjene vaje so zelo pomembne, tako za otroke gluhih staršev, ki nimajo dovolj stikov z zunanjim svetom sliščih, kot za gluhe otroke, ki zaradi izgube sluha govornih sposobnosti ne razvijejo optimalno. Zanje je zelo pomembno, da redno obiskujejo vaje za korekcijo sluha in govora, kajti nepoučeni učitelj lahko hitro napačno sklepa o zmanjšanih sposobnostih gluhih otrok zaradi njihovega drugačnega razvoja, ki so posledica nezadostnega sprejemanja informacij iz okolja. Tovrstne posledice se izražajo pri razvoju jezika, govora in komunikacije ter posledično vplivajo na spoznavni, socialni in osebni razvoj otrok. Tudi najbolj preproste govorne igre so neprecenljive za hitrejši razvoj otrokove izreke, saj se z njimi mimogrede in

istočasno razvijata boljše delovanje govoril ter izgovor najtežjih glasov, s katerimi imajo vsi otroci več ali manj težav.

Z nekaj vajami lahko veliko pripomoremo k temu, da otrok lažje razvija oralni govor in ob tem uri izgovorjavo posameznih glasov. Med umivanjem zob lahko dela vaje za razgibavanje jezika, tako da masira dlesni in dela podobne gibe kot z zobno ščetko, tleska z jezikom in se obližuje. Ustnice lahko razgibava s šobljenjem, oponašanjem brnenja motorja in zehanjem. Pri dihalnih vajah piha milne mehurčke, jih poka in se pri tem zabava. Pri vajah

za razvijanje posameznih glasov za vokal A odpira usta kot pri zobozdravniku 'aaaa', vokal E izgovarja s posnemanjem ovce 'beee', vokal I z oponašanjem konja 'iiii', vokal O z izražanjem začudenja 'oooo', vokal U z igro 'prihaja vlak', soglasnik B s posnemanjem bobnanja, soglasnik S pa s posnemanjem kače. Pri vajah za slušno razlikovanje in razločevanje otroku zavežemo oči, nekdo se oglasi, otrok pa skuša ugotoviti, kdo se je oglasil. Z omenjenimi igrami okrepimo pljuča in izboljšamo njihovo delovanje ter razvijamo mišice grla, ki postanejo močnejše in prožnejše.

Suzana Demir

Predavanje o dedovanju

Maja smo v Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče organizirali predavanje o dedovanju. Predavala je upokojena sodnica Lidija Pratnemer, ki ima na tem področju veliko izkušenj. Predstavila je postopek dedovanja, opisala, kako napišemo oporoko in na kaj moramo biti pozorni pri njenem pisanju, ter odgovorila na številna vprašanja. Predavanje je bilo zanimivo in dobro obiskano.

Vanja Marinšek

Župan občine Škofja Loka mag. Miha Ješe in Zdenko Tomc

NAGRADA ZA ŽIVLJENJSKO DELO

Občinski praznik Škofje Loke je bil za gluho, naglušno in gluhoslepo populacijo letos še posebej slovesen, saj je bil med občinskimi nagrajenci tudi dolgoletni predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Zdenko Tomc. Zadnjega junijskega dne je na občinski proslavi v prekrasnem večernem vzdušju starodavnega škofjeloškega gradu prejel srebrni grb občine Škofja Loka za dolgoletno delovanje na področju invalidskega varstva na lokalni in državni ravni. Priznanja nagrajencem je podelil škofjeloški župan mag. Miha Ješe, ki je v pozdravnem nagovoru omenil prisotnost sekretarke društva Zlate Crljenko kot tolmačke prireditve v slovenski znakovni jezik. Občinska proslava je bila tako tokrat izjemoma razumljiva vsem prisotnim, tudi številnim gluhim in naglušnim sokrajanom, sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem Zdenka Tomca. V obrazložitvi je bilo poudarjeno njegovo dolgoletno uspešno in plodno predsedovanje društvu, delovanje v številnih organih na lokalnem ter državnem nivoju in v družbeno-političnem okolju na Gorenjskem, zlasti pa ustvarjalno delovanje v matični občini.

OBRAZLOŽITEV

Srebrni grb Občine Škofja Loka za leto 2012 prejme:

Zdenko Tomc – za aktivno družbeno-politično delovanje na vseh področjih osebnega udejstvovanja invalidske problematike v Republiki Sloveniji

Zdenko Tomc je kot dolgoletni predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj v štirih mandatnih obdobjih s svojo aktivnostjo in predanostjo odločilno pripomogel k prepoznavnosti gluhoti na državnem in lokalnem nivoju. V več kot 56-letni zgodovini delovanja društva je s svojo požrtvovalnostjo pustil izjemen pečat na poti k lastnim prostorom, kjer gluhi, naglušni in gluhoslepi uporabniki lahko izvajajo psihosocialne programe in dejavnost društva. V najtežjih trenutkih se je odločil ter sam osebno obiskal številne podjetnike in delovne organizacije na Gorenjskem in z osebnim pristopom zbral zavirljivo vsoto finančnih sredstev, ki so odločilno pripomogla k dograditvi lastnih prostorov v Kranju. Poleg nenehnega iskanja pomoči in razumevanja pri aktualni politični oblasti je vedno opozarjal tudi na dejstvo, da je gluhoti po mednarodnih standardih ena najtežjih invalidnosti, ki pa je žal očem nevidna, kar posledično vpliva tudi na to, da je gluhoti invalidnost z najmanj priznanimi in uveljavljenimi pravicami. S svojim dolgoletnim delovanjem v številnih organih društva in zveze društev je odločilno pripomogel tako k prepoznavnosti gluhoti kot svojega domačega kraja v svetu tišine ter širšem medijskem prostoru. Tudi po njegovi zaslugi je bilo mesto Škofja Loka večkrat predstavljeno v oddaji Prisluhnilimo tišini na 1. programu RTV Slovenija, kot tudi prijaznost in dostopnost domačega mesta invalidom. Škofja Loka je bila

Prevzem priznanja

Podelitev priznanja

izključno po njegovi zaslugi izbrana kot gostitelj mednarodnega dneva gluhih, kjer so se na množičnem srečanju zbrali številni gluhi, naglušni in gluhoslepi iz vse Slovenije in zamejstva. Ob tem je treba poudariti, da je tistega leta kot aktivni član Filatelističnega društva Lovro Košir realiziral lastno idejo o posebni znamki, posvečeni mednarodnemu dnevu gluhih, ki jo je izdala Pošta Slovenije. Ta specifična znamka je vključena tudi v edinstveno zbirko znamk iz vsega sveta, posvečeno invalidski problematiki, ki so jo leta 2011 v sodelovanju z občino Škofja Loka in Filatelističnim društvom Lovro Košir predstavili v škofjeloškem Sokolskem domu v sklopu kulturnih dogodkov ob vsakoletnem praznovanju mednarodnega dneva gluhih, kjer je v uvodnem nagovoru župan Občine Škofja Loka mag. Miha Ješe pozdravil številne ugledne goste iz sveta tišine, Filatelistične zveze Slovenije ter iz domačega družbeno-političnega okolja.

Zdenko Tomc je na vseh področjih osebnega udejstvovanja pozitivno vplival na prihodnost dejavnosti ter mlajšim rodovom vztrajno in nesebično posredoval pridobljeno znanje.

Zdenku Tomcu se ob zaključku aktivnega družbeno-političnega delovanja podeli ustrezno priznanje domačega družbenega okolja in tudi na ta način pripomore k prepoznavnosti invalidske problematike v Republiki Sloveniji.

Predlog za podelitev občinskega priznanja je bil soglasno posredovan s strani kolegija društva, obenem pa se za pisma podpore zahvaljujemo tržiškemu županu mag. Borutu Sajovicu, predsedniku Filatelističnega društva Lovro Košir iz Škofje Loke Srečku Beričiču, predsednici Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Fridi Planinc ter številnim podpisnikom v prostorih društva.

Zahvaljujemo se Gorenjski televiziji, ki nam je prijazno odstopila posnetke prireditve, najbolj pa se zahvaljujemo Občini Škofja Loka in prijaznim organizatorjem svečane akademije, ki so tudi gluhim obiskovalcem večera omogočili dobro počutje na škofjeloškem gradu.

Boris Horvat Tihi

PROSTOVOLJEC 2011

Nikoli si nisem mislila, da bom v življenju kdajkoli kaj počela prostovoljno. Pa vendar, motiti se je človeško. In ta napaka je ena lepših, ki so se mi zgodile. V življenju pride trenutek, ko se počutiš že kar malo nekoristnega, ko iščeš nove izzive, ko nisi zadovoljen s tistim, kar počneš, ko se ti zazdi stalno pehanje za denarjem nekaj med popolno neumnostjo in nevarno odvisnostjo, ko preprosto potrebuješ nekaj novega, svežega. Tako sem – bolj kot ne slučajno – postala prostovoljka.

Dobra prijateljica Petra je gluha, z njo nikoli nisem imela težav s sporazumevanjem, med pogovori pa je velikokrat omenila društvo Auris. Zato se mi je utrnila ideja, da bi lahko bila koristna, in to zunanaj dotedanjih okvirov. Sicer si nisem predstavljala, kako bi lahko kot profesorica slovenščine pomagala gluhim, a vendar se je rodilo plodno sodelovanje, našli smo pot. Trenutno lektoriram lokalno glasilo gluhih, 'težim' s popraviljanjem vseh povprek in dajanjem velike količine nasvetov ter se družim. Skupaj se trudimo ustvarjati boljši časopis, boljšo spletno stran, boljši jezik. Po-

leg tega se radi družimo in kakšno brihtno razdremo. Če bi opisala na kratko, bi uporabila floskulo: prijeto s koristnim. Ves čas pa stremimo k izboljšavam, saj te ne pridejo čez noč, temveč zorijo.

Ko smo že nekaj časa sodelovali, me je začel zanimati slovenski znakovni jezik, tako da sem postala neke vrste tečajnica (največ me uči Petra), ampak to ni več prostovoljstvo. Čas je tekkel. Lepega pomladnega dne sem dobila sporočilo, če bi se strinjala, da me aurisovci za trud predlagajo za naj prostovoljko. Niti malo nisem razmišljala, takoj sem privolila. Postopki so stekli, podpisali smo papirje, že so šli naprej, sama pa sem si mislila: če bo – bo, če ne – ne bomo jokali. Čas je tekkel. Vmes smo vsi precej doživeli, šli na izlet v Kumrovec, potem pa spet sporočilo: 'Spoštovana gospa Jerica Kapus, na društvu vas čaka vabilo na podelitev priznanj prostovoljcem.' Noro! Mislim, da smo bili vsi vzhiceni. Čakali smo TISTI dan, 16. junija 2012, ob 16. uri v dvorani Grandis Kongresnega centra na Brdu pri Kranju. Ko je prišel, smo se na društvu zbrali sekretarka Zlata Crljenko, predsednik Boris Horvat Tihi, članici Petra Čanak in Mirsada Ibradžić ter jaz. Eden lepše urejen kot drugi smo sedli v avtomobile in krenili na (za nas kar legendarno) pot proti čudokrasnemu cilju.

Pričakal nas je s soncem obsijani Kongresni center. Posedli smo ter malo poklepetali, potem pa se je začelo. Na podelitvi nazivov in priznanj so sodelovali minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Andrej Vizjak, predsednik Mladinskega sveta Slovenije Kamal Izidor Shaker, predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk, ki je častni gostitelj prireditve že več let, ter njegova soproga Barbara Miklič Türk. Takoj na začetku je za manjšo protokolarno zmedo poskrbel sam častni gostitelj, ki se je ob povabilu na oder opravičil, da je njegov govor 'na poti', ter besedo prepustil ministru Vizjaku. Poteza, vredna iskrenega smeha in bučnega aplavza.

Preplavljali so nas čudoviti občutki. Najprej so proglasili naj prostovoljca in naj prostovoljko v treh starostnih skupinah ter naj prostovoljski projekt, naj mladinskega voditelja in naj mladinski projekt. Nato smo na vrsto prišli malo manj zaslužni, a vseeno počaščeni prostovoljci. Skupaj je 130 različnih prijaviteljev prijavilo 162 posameznikov in 52 projektov.

Občutek, ko prejemaš tovrstno priznanje, je neponovljiv, saj veš, da nekdo ceni tvoje delo in dobro voljo. Po podelitvi priznanj je sledilo fotografiranje s predsednikom države in njegovo soprogo, temu pa zakuska; malo smo se okrepčali, nekaj popili, poklepetali in strnili občutke.

Lepo je vedeti, da si cenjen. Hvala, Auris!

Jerica Kapus

Petra Čanak, Jerica Kapus, Boris Horvat Tihi, Zlata Crljenko in Mirsada Ibradžić

Fotografiranje s predsednikom države in njegovo soprogo

Predavanje o komunikaciji z naglušnimi in gluhihimi osebami

Junija smo v prostorih društva Auris organizirali predavanje o komunikaciji z naglušnimi in gluhihimi osebami. Na njem so sodelovali predstavniki Varstveno delovnega centra Kranj, Univerzitetnega kliničnega centra in podjetja Medicep, vodila pa ga je Darja Pajk, ki je podrobno predstavila naglušnost, gluhoto in tinitus. Poudarila je, da naglušnost in gluhoto pogosto prikazujemo kot celoto, čeprav sta kot stopnji okvare sluha povsem različni, ter na lastnem primeru opisala, kako se spoprijema z naglušnostjo. Spregovorila je o tinitusu oziroma šumenju, brenčanju in piskanju v ušesih, ki je lahko zelo moteče, saj včasih preglasi govor. Ker vzroka zanj še niso odkrili, ga ne znajo pravilno zdraviti oziroma blažiti njegovih simptomov. Osredotočila se je tudi na merjenje jakosti sluha, pripomočke za merjenje ter različno moč različnih zvokov, na delavnici pa smo testirali sluh slišče udeležence predavanja in naglušne predavateljice.

V drugem delu se je slišče seznanilo s tehničnimi pripomočki, ki so na voljo naglušnim. Prikazanih je bilo več vrst standardnih zaušesnih slušnih aparatov ter ušesni slušni aparat, izvedeli pa smo tudi, kako se prijaviti na pregled sluha ter izbrati slušni aparat, ki ustreza osebnim in zvokovnim merilom. Predstavili so nam polžev vsadek, operativni poseg, povezan z njim, njegove prednosti in tveganja ter vibracijski vsadek Baha, ki je v pomoč le naglušnim. Na ogled pa so bili tudi ostali tehnični pripomočki – od FM sistemov do pripomočkov za močnejši zvok.

Na delavnici, ki je sledila, smo se igrali telefon. Darja je povedala besedo, ki smo si jo zašepetali na uho,

zadnji pa jo je povedal na glas. V prvem krogu ni bilo težav, v drugem pa sva se igre udeležila tudi midva z Borisom. Že ugotovitev, da udeleženci ne vedo, kako naglušni ali gluhi osebi nekaj povedati, je bila zastrašujoča. In na koncu je iz besede svit nastala beseda spet.

Za tem smo se seznanili z zgodovino slušnih aparatov in njihovimi spremembami vse do danes. Sledil je krajši odmor, nato pa je Darja spregovorila o komunikacijskih ovirah in težavah pri navezovanju stikov. Sporazumevanje z naglušno osebo je običajno oteženo, saj jo pri poslušanju lahko motijo okolica, šumi, ropot, hrup in nerazločno govorjenje (momljanje), odčitavanje z ustnic pa postane težavno, če ima sogovornik

brke, ki pokrivajo ustnice. Izpostavila je tudi ponavljanje ene in iste besede, ki je naglušni že prvič ni razumel, in poudarila, naj sogovornik namesto ponavljanja uporabi drugo besedo ali stvar opiše. Gluha oseba za komunikacijo potrebuje tolmača, prav tako pa lahko odčitava z ustnic. Težave se pojavijo, če oseba, ki govori, ni obrnjena k osebi z okvaro sluha.

Na zadnji delavnici smo sliščim pokazali, kako se gluhi in naglušni počutimo odrinjene v njihovi družbi, ki pogosto pozabi na nas. Tokrat smo gluhi pozabili na slišče in se pogovarjali le v znakovnem jeziku.

Udeleženci predavanja so prejeli potrdila o udeležbi.

Petra Čanak

Udeleženci izobraževanja

Zlata Crljenko, Petra Čanak in Darja Pajk

Manca Košir v društvu Auris

Manca Košir

V Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj smo v sodelovanju z medgeneracijskim društvom Z roko v roki in po zaslugi Mirka Steinerja gostili znano slovensko publicistko, političarko in profesorico Manco Košir. V društvenih prostorih smo v sproščenem in prijetnem vzdušju razpredali o tegobah sodobnega časa, načinu bivanja in pozitivnega razmišljanja. Pravzaprav smo pričakovali predavanje o njenem pogledu na aktualne dogodke, pa nam je že v uvodu namignila, da je prišla le na sproščen klepet, iz katerega se je pozneje dalo izluščiti marsikaj poučnega. Vprašanja iz publike so se kar vrstila, in na vse nam je dala sila preproste odgovore, ki so temeljili na starodavnih ljudskih modrostih.

Iz njenih odgovorov lahko izluščimo misel, da je zadovoljstvo s samim seboj pogoj za pozitivno razmišljanje in pozitiven pogled na prihodnost. Če je človek zadovoljen s samim seboj, je zadovoljen tudi s svojimi življenjskimi sopotniki in s svojim trenutnim stanjem. Človek, ki je zadovoljen s samim seboj, za zadoščenje in notranji mir ne potrebuje silnega materialnega bogastva. Sodobni čas, ki je v zadnjem obdobju prepleten s prepirljivo, depresivno in negativno energijo, v ljudeh ruši osebno zadovoljstvo in notranji mir, kar je glavni razlog za številne

fizične in psihične bolezni, razpad medgeneracijskih vezi ter pomanjkanje moralnih in etičnih vrednot, vse to pa ga siromaši. Predvideni čas obiska naše gostje je žal prehitro minil, tudi zaradi spoznanja, da smo na vseh ravneh bivanja vedno manj deležni tovrstnih pozitivno naravnih srečanj in pogovorov. Takšna srečanja so pravi balzam za dušo in telo, saj nam vsaj za trenutek dajo prijeten občutek in spodbudijo željo, da bi v vsakdanjem življenju, delovnem okolju in tudi v družbenopolitičnem delovanju srečali čim več tako preprostih, razumevajočih in prijaznih ljudi.

Boris Horvat Tihi

Tradicionalni predpoletni piknik na zelenici društva

Letošnji predpoletni piknik je bil tradicionalen, saj ga prirejamo že nekaj let. Za razliko od preteklih let smo imeli čudovito vreme in razveseljevalo nas je vroče sonce. Priprave so stekle že v dopoldanskem času. Pripravili smo klopi, mize in žar, z Mirsado sva narezali zelenjavno prilogo, Jerica pa je spekla slastne mafine. Prihajati so začeli člani, lačni in nasmejanih obrazov. Ko je gospod Krč zakuril žar ter začel peči, se je piknik uradno začel. Z veliko dobre volje in skrbjo za udobje članov smo kmalu postregli prvim udeležencem, nato pa še ostalim, ki so nestržno čakali na jedačo. Vsi zaposleni smo skrbeli, da je vse gladko teklo. Udeleženci so bili

zadovoljni, saj jim nasmeh ni izginil z obrazov. Nekateri so se srečali po dolgem času in si imeli veliko povedati. Po kosilu smo postregli s kavo, ko pa se je sonce pomaknilo proti zahodu in je zelenico zajela senca, so se nam pridružili tudi člani, ki so obedovali v prostorih društva. Več nas je bilo, bolj luštno smo se imeli. Urša, Jerica in Marko so z igro Bingo poskrbeli za zabavo, nekateri so se pomenkovali, drugi pa le opazovali. Dan v prijetni družbi je prehitro minil, saj se imamo člani društva Auris na srečanjih in druženjih ponavadi nepozabno lepo in znamo poskrbeti za pravi žur. Hvala vsem za pomoč in čudovito izpeljan dan.

Petra Čanak

Skupinska

IZLET V PREKMURJE

Udeleženci izleta na energetskih točkah

Mlin na Muri

Iz Velenja v Prekmurje smo krenili v zgodnjih jutranjih urah. Vreme je bilo oblačno in rahlo je deževalo. Vodička je opisala pot ter predstavila program izleta, v znakovni jezik pa je tolmačila Duška Berločnik.

Najprej smo se ustavili v Tepanju, kjer smo dobili sendviče in sokove, nato pa vožnjo nadaljevali mimo Slovenskih goric proti reki Muri. Mura izvira v Visokih turah v Avstriji in je dolga okrog 444 kilometrov. 295 kilometrov struge je v Avstriji, 98 v Sloveniji, ostalo pa na Hrvaškem in Madžarskem. Najpogostejši vodni pojavi na reki so brzice, vrtnici, mrtvice in otoki. Mrtvice ali mrtvi rokavi so značilni za nižinske dele, kjer reka teče počasi. Struga tam postane vijugasta. Na Muri je v Ižakovcih naravni otok, ki ga po legendi o prepovedani ljubezni med grajsko gospodično in revnim vaščanom imenujejo tudi otok ljubezni. Tam smo si ogledali Bujraški muzej, kjer je razstavljeno raznovrstno leseno in kovinsko orodje, ki so ga uporabljali Burjaši, delavci, ki so utrjevali bregove Mure. Reke niso le

zajezili, temveč so na brežine nalagali butare vrbovih vej, učvrščene z gramozom, imenovane volcline. Ko jih je zamuljilo in obraslo vodno rastlinje, ki je vzklilo iz vejevja, je bila struga zavarovana.

V Ižakovcih je tudi plavajoči mlin, ki so ga leta 1999 izdelali po izvornih načrtih nekdanjega milna na Muri. Z velikim mlinskim kolesom stoji na dveh čolnih, imenovanih kumpa. Njegova notranjost diši po lesu – les in kovina sta edina materiala, iz katerih je izdelan – in preseneča s preprostostjo, ki je obenem prava umetnina.

V dežju smo se peljali z brodom, ki ga sestavljata dva plitva čolna – kumpa, povezana s ploščadjo, na kateri je brodnikova uta. Ploščad z

ograjo je pripeta na jekleno vrv, po kateri teče škripec z obesno vrvjo, brod pa se čez reko pomika s pomočjo rečnega toka. Med vožnjo se nam je zdelo, da nas tok nosi stran od obrežja, a smo se zmotili, saj smo po desetih minutah prispeli na nasprotni breg in se takoj vrnili nazaj.

Mura je divja reka, v preteklosti je poplavljala, odnašala mlince, brode, hiše, ljudi, njive in pridelke ter ob velikem deževju iskala nove poti. Danes je nevarna predvsem zaradi vodnih vrtnincev, ki kopalca lahko potegnejo v globino.

Ko smo zapuščali vas, je za kratek čas prenehalo deževati, čeprav je tudi v dežju na nas naredila velik vtis. In res je, kar pravijo, da je

Lončarska vas

Mura reka, h kateri najprej hodimo, nato pa jo nosimo v srcu.

V Lipovcih nas je v gostišču Vrtnica čakal okusen bograč, prilegla pa sta se tudi kratek počitek in klepet. Pot nas je vodila na vzhod, v Dobrovnik, ki se nahaja ob slovensko-madžarski meji in slovi po uspešnem podjetju za proizvodnjo orhidej ter tropskemu vrtu, kjer smo poleg pisanih orhidej občudovali tudi druge tropske rastline. Po vrtu nas je popeljala vodička iz podjetja, ki nam je predstavila bolj in manj znane tropske rastline ter odgovarjala na naša vprašanja. Najbolj nas je zanimalo gojenje orhidej – kako jih zalivati, presajati, rezati ter kdaj in pri kakšni temperaturi rastejo in cvetijo. Odgovorila nam je prav na vsa vprašanja, orhideje pa so nas očarale s čudovitimi barvami in oblikami.

Bukovniško jezero je del Krajinskega parka Goričko. Obdajajo ga bukovi gozdovi, nastalo pa je z zajezitvijo potoka, saj na Goriškem ni naravnih stoječih voda. V njegovi okolici so bioenergetiki odkrili številne točke zemeljskega sevanja, ki blagodejno vplivajo na zdravje.

Sprehodili smo se pod visokoraslimi bukvami in se ustavili na zdravilnih točkah. Pri kapelici svetega Vida, ki je v bližini jezera, je Vidov izvir z zdravilno vodo. V steklenice, ki smo jih prinesli s seboj, smo si iz izvira natočili vodo. Zdravilne točke, tišina in zračnost gozda so nas napolnile z energijo in dobro voljo.

Sledil je ogled Lončarske vasi Filovci, ki je muzej na prostem. Ustanovili so ga za ohranitev bogate prekmurske lončarske tradicije. V preteklem stoletju je tod delovalo prek 70 lončarskih mojstrov, danes pa je v vasi le še eden. Najprej smo se zbrali okrog kopaste peči, ki so jo postavili pod streho, da je zavarovana pred dežjem in snegom. Prisluhnilo smo razlagi, kako poteka postopek žganja črne lončevine v peči, grajeni iz opeke, slame in zemlje. Lončarji so posušene izdelke nalagali v peč, kjer so se žgali, ven pa dobili uporabno redukcijsko črno lončevino nizke po-

roznosti, ki pa je manj kakovostna od sodobnih industrijskih keramičnih izdelkov. Danes je tovrstni način žganja lončevine praktično izumrl, zato je ohranjanje tradicije žganja v kopastih pečeh pomemben del naše kulturne dediščine.

Ogledali smo si še panonske cimprache, brunarice, v katerih so prebivali lončarji, ki so zunaj in znotraj ometane z blatom ter krite s slamo, tla v notranjosti pa so iz zbite gline. Na koncu so nam predstavili tudi pro-

ces oblikovanja lončenega izdelka (vaze) na lončarskem vretenu. Pot smo nadaljevali do Kapelskih goric, kjer smo se ustavili v vinskem hramu v Okoslavcih ter se okrepčali s kosilom in domačim vinom.

Vzdušje na izletu je bilo zelo prijetno, vožnja ni bila naporna, ogledi pa brez nepotrebne čakanja in zamud. Prekmurje nas je očaralo z griči, ravninami in polji.

Vlasta Florjan

Izlet v Goriška brda

Da so goriške češnje res izvrstne, smo se v mesecu maju prepričali tudi člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče. Odpravili smo se na izlet v Goriška brda in okolico. Najprej smo se ustavili v Novi Gorici, kjer smo obiskali Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske. Prijazno in gostoljubno so nas sprejeli ter nam razkazali svoje lepe prostore. Član našega društva Franc Vrečko pa nam je predstavil nekaj zanimivosti iz zgodovine Nove Gorice. Sledil je postanek na Mostu na Soči, kjer smo se z ladjico Lucija popeljali po čudovitem modrozelenem jezeru, kapitan pa je poleg udobne plovbe poskrbel tudi za obilico smeha. Sledila sta vzpon na razgledni stolp v vasi Gonjače

ter ogled vasi Šmartno. Izlet smo zaključili z nakupom briških češenj in vina.

Vanja Marinšek

Obisk v novogoriškem društvu

Udeleženci izleta na ladjici Lucija

Pohod na Snežnik

Po lanskem uspešnem pohodu na Nanos me je predsednica Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske Sonja Trampuž prosila, naj letos organiziram pohod na Snežnik. Dogovorili sva se za termin na začetku junija. Mesec dni pred odhodom sem na družabnem omrežju Facebook objavila obvestilo o pohodu, primorsko društvo pa je vsem slovenskim društvom gluhih in naglušnih poslalo elektronsko vabilo.

Udeleženci pohoda

Vse je bilo pripravljeno, edino vreme bi nam jo še lahko zagodlo. Ko se je bližal dan odhoda, vremenska napoved ni bila najbolj obetavna, saj sta bila napovedana tako oblačnost kot dež. Spremljala sem jo z velikim pričakovanjem, ko pa sem zjutraj vstala in pogledala skozi okno, sem z olajšanjem ugotovila, da je zunaj suho. Kmalu se je izkazalo, da sem se prehitro veselila, saj je, ko smo se odpravili na pot, začelo deževati. Deževala pa so tudi sms sporočila prijavljenih, ki so spraševali, ali pohod odpade. Kljub slabemu vremenu smo se odpeljali proti Ilirski Bistrici. Vso pot je deževalo, ko pa smo se zbrali na Sviščakih, je počasi prenehalo.

Poleg članov novogoriškega društva so se pohoda udeležili člani Mestnega društva gluhih Ljubljana, člani društva iz Zadobrove, člana celjskega društva, članica iz Novega mesta ter dva iz koprškega društva, nekateri pa so zaradi slabega vremena v zadnjem hipu odpovedali udeležbo.

Na dan pohoda je potekala tudi transverzala na Snežnik, zato smo kljub vremenskim nevšečnostim srečali veliko pohodnikov. Ko smo začeli hoditi, smo postali dobre volje. Kramljali smo, se smejali in se veselili druženja. Nekaterim se je mudilo, da bi čim prej osvojili vrh. Kljub ploham smo neizmerno uživali, ko pa smo na nadmorski višini 1796 metrov osvojili vrh, smo bili resnično zadovoljni. V planinski koči Draga Karolina smo si odpočili, pojedli malico, se pogreli s toplim čajem in veselo kramljali. Vrh je osvojilo 28 pohodnic in pohodnikov. Najmlajša sta bila Špela in Primož Rotar, najstarejša pa Janko Mariček in Slavka Vidic.

Vsi, ki smo osvojili vrh, smo res pravi pohodniki, saj nas dež ni ustavil in nam vzel dobre volje. Zelo smo se zabavali in polni veselja preživeli prijeten dan, srečni, da nam je uspelo osvojiti to čudovito goro.

Drage pohodnice in pohodniki, prihodnje leto se srečamo na pohodu na Blegoš, ki se vzpenja 1562 metrov nad morjem.

Meta Benčina

Po poti navzgor

EVROPSKO PRVENSTVO GLUHIH V KOŠARKI

Na evropsko prvenstvo gluhih v košarki v turško Konyo smo se konec junija odpravili po novinarski konferenci na Košarkarski zvezi gluhih Slovenije. Z ljubljanskega letališča smo poleteli v Carigrad, tam pa presedli na letalo za Konyo in v mesto prispeli v zgodnjih jutranjih urah. Kot lani v Palermu, nas je tudi letos v hotelu čakalo neprijetno presenečenje, saj so v sobe za dva nastanili po tri igralce. Organizatorji so nam obljubili, da nas bodo prerazporedili, in držali besedo. Hrana v hotelu je bila okusna, vendar ne povsem prilagojena potrebam športnikov. Zato sem za čas tekmovanja igralcem dal navodila, kaj je priporočljivo jesti in kaj ne.

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije

Treningi v Konyi so bili dobro organizirani, mnogo bolje kot lani v Palermu. Z nekaj manjšimi zapleti je vse ustrezno potekalo. Fantje so komaj čakali na začetek prvenstva, nestrpnost, v pozitivnem smislu, pa se je odražala na treningih. Razen prvega in zadnjega dne smo vadili vsak dan. Med prvenstvom smo tako opravili devet enournih treningov ter odigrali sedem tekem, ki so v povprečju trajale tri ure.

Prva tekma proti Hrvaški je bila za nas pomembna, saj začetek tekmovalcem da zagon za nadaljevanje. Začeli smo jo precej živčno, vendar smo se po nekaj minutah umirili, igra pa je postajala vse boljša. Zmagali smo z visoko razliko ter z odliko opravili prvi test na tekmovanju. Na žalost se je na tekmi poškodoval igralec Šime Mrša, ki bi z izkušnostjo in dobrim metom v nadaljevanju prvenstva zagotovo

Otvoritev prvenstva

Otvoritev prvenstva

veliko doprinesel k igri. Po pregledu in slikanju v bolnišnici so mu postavili diagnozo poškodbe meniskusa, in prvenstvo se je za našega 'ostrorelca' končalo. Težko je opisati razočaranje in žalost, ki v takšnih trenutkih zajameta poškodovanega igralca in celotno ekipo.

Na drugi tekmi smo se spopadli z neugodnimi Izraelci in jih premagali, naš tretji nasprotnik pa je bila košarkarska velesila Rusija. Tekma je bila napeta, igra groba in spet se je poškodoval naš igralec, najboljši skakalec Miha Zupan, ki si je rahlo zvil gleženj. Kljub poškodbi smo tekmo pripeljali do konca in zmagali, naš fizioterapevt pa je imel polne roke dela. Spet je dokazal, da sodi

Najboljša peterka prvenstva

med vrhunske strokovnjake, saj je poškodbe, udarce in utrujene mišice uspešno oskrbel.

Tekma proti Angliji je minila brez zapletov in med njo so lahko počivali ključni nosilci igre, mladi igralci pa so namesto njih odlično odigrali svojo vlogo. Z borbeno igro so prigrigali četrto zmago, s katero smo si zagotovili vstopnico za četrtfinale.

O nasprotniku v četrtfinalu smo razmišljali na večernem sestanku. Ogledali smo si lestvico in predvideli vse možne kombinacije ter prišli do sklepa, da imamo dve možnosti. Z zmago v tekmi proti Litvi bi kot nasprotnika v četrtfinalu dobili Grčijo, s porazom pa Španijo. Že pred

dnevi smo si ogledali igro obeh reprezentanc, sam pa sem presodil, da nam bolj 'ležijo' Španci. Zato smo se strinjali, da se z Litvo spopademo povsem neobremenjeno. Z Miho Zupanom sva se dogovorila, naj zaradi poškodbe ne igra pod košem, temveč na zunanji poziciji. Fantom se je videlo, da si želijo zmage, vendar sem jim pojasnil, da nam zmaga ne prinese ničesar, zato je bolj pomembno, da se izogibamo poškodbam. Prisluhnilni so mi in niso igrali na vso moč. Kljub temu se je poškodoval igralec Damjan Šebjan. Po nekaj minutah igre je dobil močan udarec v koleno, zdravniški pregled pa je pokazal poškodbo, s katero smo izgubili še enega igralca. Čeprav sem kot trener ocenil, da bi

Priprava taktike pred tekmo

Pokal evropskih prvakov v slovenskih rokah

Miha Zupan med metom

tekmo lahko dobili, smo se dogovorili, da v napadu ne bomo pokazali uigranih akcij ter bomo v obrambi ves čas igrali po principu mož na moža. V zadnjem delu tekme, ko so nasprotniki vodili že za dvajset točk, se je znova lažje poškodoval Miha Zupan. Iz posnetka tekme se je lepo videlo, da mu je ob pristanku iz skoka litovski igralec podstavil nogo, tako da je priletel nanjo, in spet si je rahlo zvil gleženj. Po končani tekmi smo bili kljub porazu zadovoljni, saj smo se v četrtfinale uvrstili kot drugouvrščena ekipa in za nasprotnike dobili Špance, ki so nam z načinom igre odgovarjali mnogo bolj kot Grki.

Sledil je dan počitka. Zjutraj smo se odpravili v središče mesta, popoldne pa trenirali. Po večerji smo načrtovali taktiko, fantom pa sem naročil, naj gredo čim prej počivat, saj jih je čakala pomembna tekma. Španci so imeli dva 'nevarna' igralca, eden je bil dober v skokih pod košema, drugi pa odličen strelec. Dogovorili smo se, da oba čim tesneje pokrijemo in ju tako onemogočimo. Fantje so dosledno upoštevali navodila in se po zmagi veselili kot majhni otroci.

Dan za tem nas je čakala tekma proti gostitelju prvenstva, reprezentanci Turčije. Pred tekmo smo se dogovo-

Saša Lukić med prodorom

ri, da onemogočimo njihove centre, ki so najmočnejši pod košem, ter da uporabimo kombinirano obrambo mož na moža in cono. Začeli smo slabo, in domačini so povedli, toda že v drugi četrtini smo jih ujeli. V drugem polčasu smo postavili cono in jih odrezali od igre. Bolj ko se je tekma bližala koncu, manj rešitev so imeli v napadu. Dobivali smo dvoboje v zraku in s hitrimi napadi izničili njihove upe na zmago. Ker smo vodili s 34 točkami, sem se odločil, naj zadnjo četrtino odigrajo mlajši igralci, ki so tekmo uspešno pripeljali do konca. Po čudoviti zmagi smo si končno lahko oddah-

nili, saj smo uresničili oba cilja, ki smo si ju zadali pred odhodom na prvenstvo – uvrstitev na olimpijske igre in boj za medalje. V garderobi po tekmi je bilo zelo veselo, saj smo vedeli, da je prišel čas, da tudi reprezentanci Litve dokažemo, da nismo lahek nasprotnik.

Finalni dan je mirno potekal. Fantje so imeli tremo, a so bili dobro razpoloženi. Vsi smo komaj čakali, da se tekma začne. Ko sem vstopil v garderobo, kjer naj bi se pogovorili o taktiki, je tam vladala tišina. Vsi so bili osredotočeni na zadnje dejanje prvenstva in čakali navodila.

Miha Zupan in Saša Lukić

Slovenija :
Velika Britanija

Slovenija : Izrael

Slovenija : Turčija

Slovenija : Litva

Odločil sem se, da jih ne bom obremenjeval z odvečnimi besedami, saj je bilo čutiti njihovo motivacijo – v igri je bil naslov evropskega prvaka. Rekel sem jim, da je to njihov dan, naj igrajo za svojo dušo in srce, za Slovenijo in za vse navijače, ki v domovini stiskajo pesti zanje. Ekipa je bila eno, in ko je prišla na igrišče, sem vedel, da se ne bo predala za nobeno ceno. Neskončno si je želela zmagati in osvojiti evropski naslov.

V prvem polčasu je bilo veliko živčnosti in Litovci so že vodili za 13 točk. Med polčasoma sem razmišljal, kako obrniti tok dogodkov, ter se odločil postaviti consko obrambo 3-2. V pogledu kapetana Mihe Zupana sem zaznal nezadovoljstvo in dvom glede takega začetka, potem pa je dejal, da mi povsem zaupa in bodo dali vse od sebe ter tekmo odigrali tako, kot smo se dogovorili. Hitro se je pokazalo, da conska postavitve nasprotnikom povzroča velike težave, saj so že po nekaj minutah igranja zahtevali minuto odmora, da pripravijo napad. V tej minuti sem se odločil, da preidemo v drugačno consko postavitve 2-3. Ko so nasprotniki prišli na igrišče, so bili povsem presenečeni, saj so spoznali, da imamo znova drugačno postavitve v obrambi. Ker niso imeli pravih zaključnih akcij, smo jih hitro ujeli in povedli. Zanje je bilo to veliko presenečenje, saj so bili vajeni, da svoje tekmece dobesedno zmeljejo. Tokrat pa smo jih nadigrali. Taktika se nam je obrestovala, postali smo evropski prvaki in veselju ni bilo konca.

Pred prvenstvom smo o naslovu evropskega prvaka lahko le sanjali. Zavedamo se, da smo si z osvojitvijo odličja naložili tudi težko breme, saj bo javnost odslej od nas pričakovala le dobre rezultate in medalje. Naj spomnim, da to ne bo lahko, saj smo letos imeli srečo, da sta se nam pridružila dva izjemna igralca – Saša Lukić in Miha Zupan. Z njima reprezentanca lahko osvoji najboljša mesta na tekmovanjih. Naj spomnim na lansko leto, ko smo na svetovnem prvenstvu osvojili 'le' 8. mesto, in ni bilo čutiti prav nobenega veselja,

Ljubljana, 10. julij 2012

Košarkarska zveza Slovenije
Košarkarska reprezentanca gluhih

Leskovškova 12
 1000 Ljubljana

Spostovani,

novica o osvojeni zlati medalji na prvenstvu stare celine v košarki za gluhe v Konyi v Turčiji nas je izjemno navdušila. Iskreno verjamem, da je to več kot zaslužena nagrada za Vaše trdo delo, izjemno vztrajnost in neomajno voljo. Prepričan sem, da ste s svojimi dosežki navdih mnogim.

Celotni reprezentanci in strokovnemu osebju za ta izjemen uspeh v svojem imenu in v imenu Državnega zbora iskreno čestitam.

Gregor Virant
 Dr. Gregor Virant
 predsednik Državnega zbora

saj po kriterijih nekaterih na žalost štejejo le kolajne. Rezultat, ki smo ga brez omenjenih igralcev dosegli v Italiji, predstavlja realno situacijo. To pa ne pomeni, da ostali igralci ne potrebujejo podpore, spodbudnih besed in zadovoljstva z rezultatom, tudi ko ne osvojijo kolajne. Zato upam, da nas boste podprli, tudi ko rezultati ne bodo tako izjemni kot letos. Vse reprezentance, ki se bodo prihodnje leto udeležile olimpijade, se bodo temeljito pripravile, zato bodo naši fantje še težje zmagovali na tekmah. Zdaj ko smo evropski prvaki, se nam ponuja priložnost,

da poskusimo narediti več kot v preteklosti. Upam, da se nam bodo na pripravah na olimpijado pridružili tudi igralci, ki se letos niso uvrstili v reprezentanco, ter novi igralci, ki želijo, da košarka in šport gluhih ne ostaneta v tišini.

Fante sem treniral s ponosom in velikim veseljem. Zmogli so izjemne napore, v ključnih trenutkih pa so se izkazali kot izvrstni športniki in odličen tim.

Hvala prav vsem – igralcem, pomočniku, fizioterapevtu, vodji odprave,

tolmački in drugim, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu. Posebej pa bi se rad zahvalil vdanim navijačem, ki so nas spodbujali med prvenstvom in nam priredili topel sprejem ob vrnitvi v domovino.

Zvezi za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskemu komiteju se zahvaljujemo za finančno in organizacijsko izvedbo projekta, Športni zvezi gluhih Slovenije pa za tehnično izvedbo.

Izidor Križan
trener košarkarske reprezentance gluhih Slovenije

Marino Kegl osvojil zlato med posamezniki in v igri mešanih dvojic

EVROPSKO PRVENSTVO GLUHIH V TENISU

Dnevnik vodje odprave

V nemškem Koblenzu so julija gostili 12. evropsko prvenstvo gluhih v tenisu. Slovenska odprava je bila majhna, sestavljala sva jo teniški igralec Marino Kegl in trener ter vodja odprave Darko Kegl. Marino se je udeležil tako članskega kot mladinskega turnirja.

ČETRTEK, 12. JULIJ 2012

Na prvenstvo sva se odpravila z avtomobilom in brez težav prispe-la na cilj. V hotelu so naju pričakali predstavniki nemške športne zveze gluhih. Ko sva se nastanila, je Marino opravil trening teka. Hotel je bil zelo prijeten in takoj sva ugotovila, da bova zadovoljna tudi s hrano. Med večerjo sva se srečala z avstrijsko reprezentanco in se z njimi do-govorila za skupni trening.

PETEK, 13. JULIJ 2012

Vstala sva ob sedmih in se odpravila na zajtrk. Bilo je petek, trinajstega. Dan se ni začel najbolj obetavno, saj se mi je že na zajtrku zlomil zob, zu-naj pa je deževalo. Ob osmih smo se z Avstrijci odpravili na trening. Ker nisem poznal poti do teniške dvorane, sem vozil za njimi. Na poti nas je ujel radar, avstrijski športniki so se mu izognili, midva pa ne.

V dvorani sva doživela novo pre-senečenje, saj naju v običajni dvo-ranski športni obutvi niso spustili vanjo. Zahtevali so posebno obutev s povsem gladkim podplatom, ki je nisva imela. Ponudili so nama nekaj rabljenih športnih copatov, med nji-mi so bili eni prave velikosti, vendar zelo izdelani. Zanje sva odštela dvaj-set evrov. Rabljeno obutev je zase našel le en avstrijski predstavnik, ostali pa so se morali ponjo odpe-ljati v precej oddaljeno mesto, saj je v okoliških športnih trgovinah niso prodajali. Marino in Mario Kargl sta tako vadila v copatih, ostali pa v no-gavicah. Po treningu sva v restavraciji pojedla kosilo in se odpravila v hotel na kratek počitek.

Pozno popoldne sta potekala prvi tehnični sestanek in žrebanje. Predstavili so organizacijski odbor prvenstva, predstavnika Evropske zveze za šport gluhih Guida Zanicchio in Tobiasa Burza ter sistem tekmovanja 64. Marino je bil izžreban v zadnji četrtini, kar je pomenilo, da se je v četrtfinalu srečal z drugim nosilcem. Žreb nama ni bil naklonjen. Prvo kolo je imel prosto, v drugem pa ga je čakala tekma z 'neugodnim'

Avstrijecem Danielom Erlbacherjem. Po odlični večerji sva se odpravila na kratek sprehod, nato pa izvedla psihološko pripravo na tekmo prihodnjega dne.

SOBOTA, 14. JULIJ 2012

Vstala sva ob sedmih in se odpravila na zajtrk. Sledile so priprave na svečano otvoritev prvenstva. Malo pred deveto sva se odpeljala na prizorišče turnirja, kjer je bilo vse pripravljeno za otvoritev. Na govorniškem odru so se zvrstili vidni predstavniki gostiteljev, med njimi podžupanja Koblenza in visoki predstavniki Evropske zveze za šport gluhih. Po otvoritvi sva se odpravila v hotel in se v miru pripravila na prvo tekmo, ki se je začela ob štirinajstih.

Na prvem Marinovem nastopu je pihal močan veter. Začel je tako, kot sva se dogovorila – močno z osnovne črte, z gibanjem tekmeča in spreminjanjem ritma. Prvi niz je gladko dobil s 6 proti 3. Po dramatičnem drugem nizu, ko je izgubljal z 0 proti 2 in 4 proti 5, je z rezultatom 6 proti 3 in 7 proti 5 le ugnal favoriziranega enajstega nosilca prvenstva Avstrijca Daniela Erlbacherja. Po končani tekmi, ki je trajala dve uri in štiri minute, sva si privoščila kosilo in se vrnila v hotel.

NEDELJA, 15. JULIJ 2012

Nedeljo je imel prosto, saj so bile na sporedu tekme parov in mešanih parov, zato sva si privoščila daljši spanec kot običajno. Po zajtrku sva počivala, po kosilu pa sva se odpravila na igrišče, kjer sva dve uri trenirala in si ogledala nekaj tekmovalcev. Zanimal naju je predvsem Marinov naslednji nasprotnik, Anglež Peter Willcox. Pogovorila sva se, kako ustaviti njegov t. i. top spin, kako ubraniti odličen servis in kaj narediti pri pogostih prihodih na mrežo. Po večerji in sprehodu sva se odpravila spat.

PONEDELJEK, 16. JULIJ 2012

Najprej je deževalo, nato je sijalo sonce, pa spet deževalo. Tekma je

Dobitniki medalj v kategoriji mladincev posameznikov

bila predvidena ob trinajstih, zato sva dopoldne poležavala in se pogovarjala o taktiki. Opoldne sva se odpeljala na igrišče, prikazalo pa se je tudi sonce. Dvoboj se je začel malo po trinajsti. Marino je upošteval najin dogovor, brez večjih težav s 6 proti 1 in 6 proti 3 opravil z nasprotnikom ter se uvrstil v četrtfinale – med osem najboljših tekmovalcev v Evropi, kar je bil njegov cilj. Na kosilu po tekmi sva proslavila, nato pa se odpeljala v hotel.

Za prihodnji dan sva se z madžarskim tekmovalcem, s katerim je Marino kasneje igral v četrtfinalu, dogovorila za skupni trening.

TOREK, 17. JULIJ 2012

Ker sva imela prost dan, sva spala do devetih in se odpravila na zajtrk. Zunaj je bilo oblačno, vmes je deževalo, pihal je močan severni veter in bilo je zelo hladno. Odločil sem se, da dopoldanskega treninga ne bova imela na igrišču, saj bi se Marino lahko prehladil, zato sva opravila kondicijski trening.

Popoldne je posijalo sonce. Odpravila sva se na igrišče, kjer naj bi z Madžarom skupaj trenirala. Ker se ni pojavil, sva vadila sama. Po končanem treningu je znova začelo deževati, midva pa sva v restavraciji pojedla kosilo in se odpravila v hotel. Po večerji sva se pogovorila o

četrtfinalni tekmi ter se bolj zgodaj kot ponavadi odpravila spat.

SREDA, 18. JULIJ 2012

Četrtfinalna tekma z madžarskim nasprotnikom je bila načrtovana opoldne, na igrišče pa sva se odpravila že ob desetih. Marino se je ogrel, nato sva se pogovarjala o vsakdanjih stvareh, saj sem njegovo pozornost želel preusmeriti s tenisa.

Mathe Gabor je drugi teniški igralec na lestvici gluhih, aktualni evropski prvak iz Bukarešte leta 2008, dobitnik bronaste olimpijske medalje iz Taipea leta 2009 ter srebra na tekmovanju US Open leta 2011 v Las Vegasu.

Borba je bila ogorčena. Marino ni zaostajal za izkušenim Madžarom, temveč vodil igro. Dvoboj je trajal natanko dve uri, igra je bila zelo izenačena, videti pa je bilo, da ima nasprotnik mnogo več izkušenj. V ključnih trenutkih so odločale malenkosti. Na koncu je izgubil z rezultatom 3 proti 6 in 3 proti 6 ter se od žalosti zjokal. Ko se je pomiril, sva se pogovorila, si ogledala nekaj dvobojev, pojedla kosilo in se odpravila v hotel.

ČETRTEK, 19. JULIJ 2012

Začel se je mladinski del evropskega prvenstva. Ob desetih smo imeli

Dobitniki medalj v kategoriji mladinskih mešanih parov

sestane, na katerem so predstavili program in izvedli žrebanje. Za Marina kot prvega nosilca je bilo prvo kolo prosto, v drugem pa se je pomeril s Turkom Sercanom Yesilovom.

Na mladinski turnir, v okviru katerega so izvedli tekmovanja posameznikov in mešanih parov, so se zaradi časovne stiske in zasedenosti igrišč uvrstili le najboljši predstavniki iz devetih držav – Nemčije, Avstrije, Italije, Francije, Velike Britanije, Turčije, Norveške, Rusije in Slovenije.

Marino je turškega nasprotnika z rezultatom 6 proti 0 in 6 proti 1 premagal brez težav, v konkurenci mešanih parov pa se je pomeril naslednji dan.

Popoldne smo imeli drugi tehnični sestane, kjer so ocenili dotedANJI potek prvenstva ter predstavili načrt nadaljnjih tekmovanj. Prihodnje leto bodo olimpijske igre, leta 2014 bo prvič svetovno prvenstvo v konkurenci posameznikov in parov, leta 2015 pa t. i. Dresse in Maere Cup.

Predstavnik Evropske zveze za šport gluhih Guido Zaneccchia mi je čestital za odlične nastope mojega va-

rovanca. Ogle dal si je vse njegove tekme, saj ga je na njegov izjemni talent že pred tekmovanjem opozoril predstavnik zveze Tobias Burz.

PETEK, 20. JULIJ 2012

Na igrišče sva se odpravila ob enajstih, kjer je Marino uro kasneje odigral polfinalno tekmo z Avstrijcem Stefanom Urbanom. Brez težav je zmagal s 6 proti 1 in 6 proti 2 ter se v mladinski kategoriji uvrstil v finale. Po tekmi sva pojedla kosilo in si ogledala nekaj tekem, nato pa še malo trenirala.

Pozno popoldne je skupaj s Sophie Paul odigral še polfinale mešanih dvojic. Njuna nasprotnika sta bila Norvežana Leonard Roos in Cecilie Korshavn. Marino je dal vse od sebe, pokrival je celotno igrišče in tekmo vrhunsko odigral. Zmagala sta z 9 proti 0.

Zvečer sva se utrujena vrnila v hotel, povečerjala in se pogovorila o dogajanju minulega dne.

SOBOTA, 21. JULIJ 2012

Pred Marinom sta bili še dve sklepnii dejanji, saj se je tega dne odvijal finale prvenstva posameznikov in

mešanih parov. Ob enajstih se je v finalu posameznikov pomeril z Angležem Jackom Cliftonom, ki je bil dostojen tekme, ko pa je Marino 'stopil na gas', mu ni bil kos. Zmagal je s 6 proti 3 in 6 proti 1 ter se z zlatimi črkami vpisal v zgodovino evropskega mladinskega tenisa gluhih, saj je bil omenjeni turnir prvič izveden.

Ob štirinajstih je odigral še finale mešanih parov, kjer sta se s Sophie Paul pomerila z italijansko dvojico Luco Lentinijem in Deborah Donadio. Sophie in Marino sta zaostajala večji del tekme. Pri rezultatu 5 proti 7 pa sva se nebesedno pogovorila in za tem je dobesedno eksplodiral. Igral je po celotnem igrišču in končni rezultat 9 proti 7 dosegel z asom. Veselje je bilo nepopisno. Sledila je svečana proglašenje zmagovalcev, najprej v članski, nato pa še v mladinski konkurenci. S tem se je prvenstvo uradno končalo.

Zvečer sva se udeležila zaključnega dogodka z večerjo in zabavo. Za vstopnico sva vsak odštela dvajset evrov. Poveselili smo se, obujali spomine in si obljubili, da se prihodnje leto srečamo v Sofiji.

KONČNI VRSTNI RED

Mladinska kategorija posamično

1. Marino Kegl, Slovenija
2. Jack Clifton, Velika Britanija
3. Stefan Urban, Avstrija
4. Alexandre Sanchez, Francija

Mladinska kategorija mešani pari

1. Marino Kegl, Slovenija/Sophie Paul, Velika Britanija
2. Luca Lentini, Italija/Deborah Donadio, Italija
3. Stefan Urban, Avstrija/Belinda Brunnbauer, Avstrija
4. Leonard Roos, Norveška/Cecilie Korshavn, Norveška

Članska konkurenca posamično

1. Mikael Laurent, Francija
2. Mathe Gabor, Madžarska
3. Mario Kargl, Avstrija
4. Vincent Novelli, Francija
5. Marino Kegl, Slovenija

Darko Kegl

Sprejem evropskih prvakov pri ministru

Sprejem pri ministru

Minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport dr. Žiga Turk je konec julija sprejel slovensko košarkarsko reprezentanco gluhih, ki je na nedavnem evropskem prvenstvu v Turčiji osvojila prvo mesto.

Vodja odprave, sekretar Športne zveze gluhih Slovenije Anton Petrič, je predstavil košarkarsko reprezentanco in kronološko nanizal njene uspehe – sedem odličij, med njimi dva naslova evropskih prvakov. Poudaril je, da je bila ekipa za uspeh leta 2008 nagrajena z Bloudkovo plaketo, Olimpijski komite Slovenije pa jo je odlikoval s srebrnim znakom. Člani košarkarske reprezentance gluhih Slovenije so prvi športniki invalidi s kategorizacijo

mednarodnega razreda, kar predstavlja veliko podporo športu gluhih in športu invalidov nasploh. Miha Zupan je bil leta 2010 izbran za najboljšega gluhega športnika na svetu. Kapetan reprezentance Miha Zupan se je ministru zahvalil za povabilo in pojasnil, s kakšnimi problemi se srečujejo gluhi košarkarji in gluhi športniki nasploh. Ko se intenzivno pripravljajo na velika tekmovanja, žrtvujejo dopust, prosti čas in zdravje. Pogosto jih pestijo poškodbe, tudi na tekmovanjih. Čeprav imajo status kategoriziranega športnika, ne prejema nikakršnih nadomestil, dobijo le kakšen popust pri zavarovanju. V primerjavi s slišječimi vrhunskimi športniki nimajo nobenih ugodnosti, za osvojenega odličja pa ne prejmejo denarne

nagrade. Skrajni čas je, da se omenjena problematika uredi v njihovo dobro in se tudi pri nagrajevanju izenačijo s slišječimi. Minister je izrazil spoštovanje in občudovanje neizmernе volje in energije, s katero se posvečajo športu ter iz dneva v dan kljubujejo težavam. Poudaril je, da je košarkarska reprezentanca gluhih ena najuspešnejših slovenskih reprezentanc, zato je škoda, da njihovi uspehi niso bolj prepoznavni. Ob tem je izrazil upanje, da bo srečanje pomagalo večji prepoznavnosti in pokazalo, da v državi obstajajo tudi zelo uspešni športniki, o katerih se manj govori. Slovenija je uredila nekatera vprašanja s področja športa invalidov, ki je v okviru pogojev, pravil in kriterijev za registracijo ter kategorizacijo športnikov enakovreden ostalim športom. Mednje sodi tudi vključevanje gluhih športnikov v košarko in alpsko smučanje. Od leta 2008 pravila ministrstva določajo, da se za medaljo na paraolimpijskih igrah prizna enako nagrado kot za medaljo na olimpijskih igrah. Odprta pa ostajajo vprašanja zaposlovanja športnikov invalidov, pri čemer je opozoril, da zaposlovanja športnikov iz ekipnih športov v državni upravi še ni bilo. Kljub temu se bo ministrstvo zavzemalo za pozitivne rešitve pri urejanju statusa športnikov invalidov. Minister se je reprezentantom zahvalil za prispevek k dvigju ugleda naše države ter jim zaželel še mnogo uspehov.

Anton Petrič

Gledališka skupina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Tihe stopinje je bila v konkurenci petdesetih gledaliških skupin iz vse Evrope izbrana med dvanajst skupin, ki so nastopile na sedmem evropskem gledališkem festivalu Salvia v estonskem Talinu.

Sedmi evropski gledališki festival gluhih Salvia

Slovensko odpravo smo sestavljali Petra Šiler, Tea Lukan, Vladan Vukajlovič, Damjan Šebjan in jaz. V estonsko prestolnico smo z dunajskega letališča poleteli prek latvijskega glavnega mesta Riga. Nastanili smo se v središču mesta,

blizu gledališča. Drugi dan smo imeli prosto, čas smo v hotelskem hodniku izkoristili za vaje mimike in kretenj, vadili pa smo tudi na odru – z zvokom in lučmi. Festival so s predstavo 'Življenje je isto' otvorili Latviji.

Predstavitev košarkarske reprezentance gluhih Slovenije v Stožicah

V športni dvorani Stožice je med 3. in 5. avgustom potekal košarkarski turnir reprezentanc z ozemlja nekdanje Jugoslavije za pokal Adecco. Poleg Slovenije so se ga udeležile Hrvaška, Srbija ter Bosna in Hercegovina. V reprezentanci Slovenije pod vodstvom trenerja Božidarja Maljkovića je nastopil tudi kapetan Miha Zupan.

Košarkarska reprezentanca gluhih Slovenije

V polčasu tekme med Slovenijo in Srbijo je Košarkarska zveza Slovenije reprezentanco gluhih, ki je na letošnjem evropskem prvenstvu gluhih v Turčiji osvojila naslov evropskih prvakov, povabila, naj se predstavi širši športni javnosti. Zbrali so se ob robu igrišča in počakali na kapetana Miho Zupana, ki je igral na tekmi, nato pa pritekli na igrišče. Zlato ekipo so poimensko predstavili, publika pa je vstala in bučno zaploskala. Reprezentantom in vodstvu ekipe so podelili spominske drese z napisom 'prvaki', v imenu Košarkarske zveze Slovenije pa jih je pozdravil podpredsednik Miro Smrekar ter jim čestital za uspeh.

Anton Petrič Podelitev spominskih dresov

Tretjega dne smo si z vodičem ogledali mesto. Razkazal nam je kulturno-zgodovinske znamenitosti ter nam povedal veliko zanimivega. Vodje skupin smo bili povabljeni na sprejem na britansko veleposlaništvo, kjer so nam postregli z gurmanskimi jedmi, ob pijači pa smo klepetali, navezovali stike ter izmenjavali ideje. Zvečer smo se nasmejali nemški komediji v mednarodni kretnji z naslovom 'Pokaži, kakšni so drugačni'.

Četrti dan smo se vsi udeleženci festivala razdelili v tri skupine, in se udeležili treh delavnic na temo plesa, poezije in vizualnega prikaza. Zvečer smo si ogledali predstavo belgijske skupine z zgodbo 'Na železniški postaji'. Za njo so s flamenkom nastopili gluhi madžarski plesalci. Občinstvo je bilo navdušeno in marsikdo se jim je želel pridružiti na odru. Zadnji so se predstavili Finci z zanimivo, a abstraktno in žalostno vsebino. Peti dan smo obiskali lokalno društvo

gluhih v Talinu. Predsednik je spregovoril o zgodovini društva in nam razkazal prostore. Popoldne smo v gledališču vadili za nastop na zaključni prireditvi, ki so si ga ogledali tudi gledalci iz Velike Britanije in Hongkonga. Ob koncu so organizatorji zastavo festivala predali predstavnikom madžarskega mesta Vac, mi pa smo se po pogostitvi odpravili domov.

Lada Lištvanova

Državno prvenstvo gluhih v odbojki na mivki

Konec avgusta je Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor na Ptujju organiziralo državno prvenstvo gluhih v odbojki na mivki. Prestižnega tekmovanja se je udeležilo 17 ekip – 7 ženskih in 10 moških iz devetih društev gluhih in naglušnih Slovenije. Skupaj se je turnirja udeležilo 34 športnic in športnikov ter veliko število navijačev in ljubiteljev tega zanimivega športa. Prvenstvo se je odvijalo na dveh lokacijah, v Športnem parku Ranca in Športnem parku Spuhlja.

Svečana otvoritev je potekala na Ranci, kjer je udeležence pozdravil predsednik športne sekcije podravskega društva Aleš Škof, nagovorila pa jih je tudi podžupanja Mestne občine Ptuj Helena Neudauer, ki je otvorila tekmovanje. Tehnični delegat Športne zveze gluhih Slovenije je bil Damjan Šebjan. Otvoritev, pozdravne nagovore in slovensko himno je v slovenski znakovni jezik tolmačila Sabina Pokovec. Za sojenje so skrbeli sodniki in glavna sodnica Ana Nimac iz mariborske

Udeleženci prvenstva

enote Zveze odbojcarskih sodnikov Slovenije.

Podžupanja je pohvalila odlično organizacijo turnirja. V društvu smo ponosni, da smo uspeli organizirati tako veliko tekmovanje na državnem nivoju, ki je prvič potekalo na Ptujju. Med tekmovanjem nas je prišla pozdravit tudi predstavnica Mestne občine Ptuj ter predsednica ptujskega Sveta invalidov Metka Jurešič, ki je skupaj s številnimi gledalci spremljala dvoboje parov na mivki.

Finalnim tekmam sta sledili svečana razglasitev rezultatov in podelitev medalj najboljšim tekmovalkam in tekmovalcem. Nato nas je več kot sedemdeset druženje nadaljevalo v ptujski restavraciji Amfora grill ter v prostorih podružnice društva na Ptujju, kjer smo se izvrstno razpoloženi družili do poznih večernih ur. Turnir smo uspešno izpeljali s po-

močjo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je poskrbela za sofinanciranje dogodka in medalje, Mestne občine Ptuj ter številnih donatorjev, katerim se zahvaljujemo za pomoč. Posebna zahvala gre Dejanu Klasincu s Ptujja, ki je ves čas pomagal pri organizaciji tekmovanja, tolmačici slovenskega znakovnega jezika, sodnikom ter vodstvu in upraviteljem športnih parkov, ki so številnim športnikom, invalidom sluha, omogočili nepozabno doživetje.

Pri pripravi prvenstva so sodelovali vsi sodelavci strokovne službe društva ter številni gluhi in naglušni prostovoljci. Z veliko mero navdušenja so uredili vse potrebno za nemoteno izvedbo tekmovanja, za kar se jim iskreno zahvaljujem.

REZULTATI

Ženske:

1. Mestno društvo gluhih Ljubljana (B) – državne prvakinje
2. Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor
3. Mestno društvo gluhih Ljubljana (A)

Moški:

1. Društvo gluhih in naglušnih Celje – državni prvaki
2. Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor (B)
3. Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske

Milan Kotnik

Dobitniki medalj

TEČAJ NORDIJSKE HOJE

Podjetje Ascom, ki na trgu nastopa pod blagovno znamko Kolektor, je v sklopu projekta Zdravje organiziralo tečaj nordijske hoje in pohod na Hleviše. Mentor nordijske hoje je bil profesor športne vzgoje Drago Kavčič, somentor pa dr. Bojan Pelhan. Z menoj je bila tolmačka Mojca Klepec Korenjak.

Na tečaj se nas je prijavilo osemnajst sodelavcev, zbrali pa smo se na Ahacijevem trgu v Idriji. Ko smo se ogreli, nam je mentor Drago, ki je s seboj prinesel tudi palice, pokazal osnove nordijske hoje. Palice za nordijsko hojo so narejene iz karbona in se v nekaterih podrobnostih razlikujejo od pohodnih.

Ko smo osvojili osnovne korake, smo pot nadaljevali proti vrhu Hleviš. V družbi sodelavcev, ki so naju s tolmačko lepo sprejeli, sem se počutila dobro in enakovredno. Vzpon je bil naporen, a je v dobri družbi hitro minil. Na vrhu smo posedeli v planinski koči, nato pa se dobre volje ter polni vtisov in novih informacij vrnili v dolino. Preden smo se poslovili, smo se dogovorili, da se kmalu spet srečamo.

Nordijska hoja je oblika hoje s palicami, pri kateri hodimo čim bolj naravno. Gibanje rok je takšno kot pri hoji brez palic, le koraki so nekoliko daljši. Uporaba palic omogoča, da pri hoji uporabljamo tudi mišice trupa in rok. Z nordijsko hojo pridobimo energijo in življenjsko moč, pomaga pa nam izboljšati tudi splošno počutje, saj se v naravi najlažje odklopimo od vsakdana, sprostimo ter premagamo utrujenost, jezo in razdražljivost. Nordijska hoja kot oblika gibanja je človeku najbližje in je primerna za vsakogar, hkrati pa je ena najbolj učinkovitih in dostopnih telesnih aktivnosti, pri kateri potrebujemo le palice, tekaške ali pohodne čevlje, dobro voljo in naravo.

Marjana Rejec

Zbor udeležencev

Vzpon

Po ravnem je šlo lažje

Mednarodni turnir gluhih v kegljanju

Na kegljišču Golovec v Celju je konec junija potekal mednarodni turnir gluhih v kegljanju. Na tekmovanju je sodelovalo šest moških in tri ženske ekipe iz Nemčije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije – skupaj 41 tekmovalcev. Češka je zaradi finančnih težav udeležbo odpovedala le nekaj dni pred začetkom.

Slovenski predstavniki smo na lanskem tekmovanju v nemškem Straubingu dosegli dobre rezultate, zato so mi kolegi predlagali, naj prevzamem organizacijo turnirja. Odgovorne naloge sem se sprva malce ustrašil, saj dogodka v okviru programa Športne zveze gluhih Slovenije nismo načrtovali, nato pa sem jo sprejel kot izziv. Tudi zveza jo je potrdila.

Nastopil sem v vlogi organizatorja in tekmovalca, moja naloga pa je bila organizirati tekmovanje, sestaviti kakovostno ekipo ter pridobiti prostovoljce, ki bi pomagali med tekmovanjem. Po pomoč sem se obrnil na vsa društva gluhih in naglušnih ter jih pozval, naj člane, ki se ukvarjajo s kegljanjem, prijavijo na državno prvenstvo invalidov.

Prvenstvo je organizirala Zveza za šport invalidov Slovenije, potekalo pa je v začetku maja v Celju. Prijavilo se je osem tekmovalcev, ker pa ni bilo časa, da bi organizirali tekmovanje za izbor petih najboljših, sem med njimi izbral Tomaža Klemena iz celjskega društva, Esada Hadžiagića iz invalidskega društva Ravne, Dra-

gutina Draganjaca iz novomeškega društva, Janeza Pavška iz kranjskega društva ter sebe. Vadili so doma in me sprti obveščali o rezultatih.

Nekaj težav smo imeli z dresi, saj mi je prodajalec pred tekmovanjem obljubil, da jih bomo dobili brez-

plačno, nato pa smo si jih morali izposoditi. Na predvečer turnirja so na sedež celjskega društva prispele Nemci in Avstrijci, ki smo jim na kratko predstavili potek dogodka. Hrvati so se nastanili v hotelu. Prihodnji dan se je zjutraj pričelo tekmovanje.

Trije najboljši

REZULTATI

Moški

1. Nemčija 2	2137 točk
2. Nemčija 1	2133 točk
3. Avstrija 1	2101 točk
4. Hrvaška	2100 točk
5. Slovenija	2043 točk
6. Avstrija 2	2033 točk

Ženske

1. Nemčija 1	1546 točk
2. Hrvaška	1472 točk
3. Nemčija 2	1405 točk

Z rezultati slovenske ekipe nisem bil najbolj zadovoljen, priznati pa moram, da smo se zelo trudili. Čeprav nismo igrali najbolje, je pomembno, da nismo bili zadnji. Po kosilu smo se sestali, da se pogovorimo o dogajanju prihodnjega dne, udeležencem sestanka pa sem povedal, da so na kongresu Evropske zveze za šport gluhih (EDSO), ki je bil letos v Moskvi, potrdili moj predlog za

organizacijo evropskega prvenstva gluhih v kegljanju. Nato smo izbrali tehničnega delegata za kegljanje, ki bo spremljal prvenstvo, izbiro pa mora potrditi EDSO. Prihodnji dan se je v kategoriji posamično in kombinacija (petek in sobota skupaj) prijavilo 30 moških in 11 žensk. Napeto je bilo predvsem med prvimi sedmimi moškimi tekmovalci, ki so se potegovali za visoke uvrstitve.

REZULTATI POSAMIČNO**Moški**

1. Aleš Peperko, Slovenija
571 točk
2. Josef Voran, Nemčija
564 točk
3. Ljubo Pejašinič, Hrvaška
549 točk

20. Tomaž Klemen, Slovenija
486 točk
25. Dragutin Draganjac, Slovenija
468 točk
26. Esad Hadžiagić, Slovenija
463 točk

Ženske

1. Sandra Keller, Nemčija
563 točk
2. Matea Šipić, Hrvaška
544 točk
3. Kerstin Muller, Nemčija
537 točk

Slovenski navijači

Sam sem dosegel velik uspeh, saj sem zmagal v vseh disciplinah in

ubranil lanski naslov iz nemškega Straubinga.

REZULTATI KOMBINACIJA (PETEK IN SOBOTA)**Moški**

1. Aleš Peperko, Slovenija	562 + 571 = 1133 točk
2. Dirk Uhlig, Nemčija	567 + 540 = 1107 točk
3. Josef Voran, Nemčija	540 + 564 = 1104 točk
22. Esad Hadžiagić, Slovenija	525 + 463 = 988 točk
23. Tomaž Klemen, Slovenija	498 + 486 = 984 točk
27. Dragutin Draganjac, Slovenija	458 + 460 = 926 točk

Ženske

1. Sandra Keller, Nemčija	513 + 563 = 1076 točk
2. Silvia Weber, Nemčija	522 + 524 = 1046 točk
3. Matea Šipić, Hrvaška	480 + 544 = 1024 točk

Pokal in medalje smo podelili pred kegljiščem, udeleženci pa so bili z organizacijo in potekom tekmovanja zelo zadovoljni.

Aleš Peperko

Po končanem tekmovanju posameznikov smo se želeli pomeriti še v disciplini, imenovani sprint. Po pogovoru z upravljavcem kegljišča je ta privolil v nadaljnje tekmovanje.

Stroške tekmovanja je krila Športna zveza gluhih Slovenije, za kar se ji zahvaljujemo. Za moj uspeh pa bi se rad zahvalil kegljaškemu klubu iz Slovenskih Konjic, kjer so mi omogočili uporabo steze za treninge. Tudi sodniki so dobro opravili svoje delo. Na koncu še zahvala prostovoljcem za pomoč pri organizaciji in izvedbi tekmovanja ter navijačem za spodbudo.

REZULTATI SPRINT**Moški**

1. Aleš Peperko, Slovenija
2. Stefan Kermautz, Avstrija
3. Josef Rothmfier, Nemčija

Ženske

1. Kerstin Muller, Nemčija
2. Silvia Weber, Nemčija
3. Martina Schneider, Nemčija

Aleš Peperko

Spoznavanje nastavitve kamere

TRIDNEVNA FILMSKA DELAVNICA V KRANJSKI GORI

Letos sem v Kranjski Gori vodil filmsko delavnico, ki jo vsako leto organizira sodelavec Tone Petrič. Udeležilo se je osem članov društev gluhih in naglušnih, ki so se pred tem prijavili na razpis Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Vsi so pokazali veliko vnemo in navdušenje.

Po začetnem spoznavanju je vsak povedal, koliko znanja ima o snemanju in montaži, nato pa smo si skupaj ogledali kamero, s katero smo med delavnico preživeli veliko časa. Ugotovili smo, da je tehnika zelo napredovala, saj je na novi kameri, kakršno imajo vsa društva, skoraj vse avtomatizirano. Udeležence sem opozoril na pomembnost njene postavitve, saj ne sme biti postavljena tako, da snemamo proti oknu ali soncu, ker se posnetega ne vidi. Zvečer smo se začeli pogovarjati o projektu, kratkem filmu, ki ga bomo predstavili na letošnjem filmskem festivalu v Trbovljah, katerega organizira Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana. Padli sta dve ideji za na-

slov – Ob semaforju in Grozne sanje. Med pogovorom je čas hitro minil in presenečeni smo ugotovili, da je ura že enajst. Ker je bilo pozno, sem predlagal, naj ideji prespijo, zjutraj pa se bomo odločili za boljšo. Prihodnjega dne smo se po zajtrku zbrali v dvorani, kjer smo se odločili, katero idejo bomo izpeljali. Tudi zaradi muhastega vremena smo se odločili za tematiko z naslovom Ob semaforju. Dogovorili smo se, da bomo v filmu igrali Daša, Tea, Jure in jaz, ostali pa bodo snemali. Vsi snemalci so se izjemno trudili, naredili pa so tudi veliko napak. Tako so med drugim v kader ujeli snemalca, ki je snemal na nasprotni strani. Na napake jih namenoma nisem opozoril med snemanjem, saj sem želel, da jih med montažo sami opazijo.

Preglavice nam je delalo tudi vreme, saj smo morali snemanje zaradi močnega naliva dvakrat prekiniti. Zato smo raje odšli na kosilo. Po kosilu je bil predviden dveurni počitek, ker pa se je vreme izboljšalo, sem predlagal, da nemudoma začnemo snemati. Ko smo s snemanjem skoraj končali, je znova začelo močno deževati in ni prenehalo do večera. Zato smo bili prav zadovoljni, da si nismo privoščili počitka, temveč

se takoj lotili dela. Udeležencem sem nato pokazal, kako posnetke s kamere prenesemo na računalnik. Ker smo imeli na razpolago šest računalnikov, smo se razporedili v tri skupine po dva in tri po enega. Pri prenašanju smo ugotovili, da nam manjka posnetek semaforja, ker v Kranjski Gori ni nobenega. Predlagal sem, da posnetke zmontiramo brez njega, prihodnji dan pa se bo skupina snemalcev odpravila na Jesenice, kjer ga bodo posneli. Ko smo prenesli vse posnetke, smo si jih najprej ogledali, opozoril pa sem jih tudi na napake. Ko so v posnetih kadrih videli nasproti stoječega kamermana, so se prav vsi prijeli za glavo. Posnetke za montažo so uredili v programu Windows Live Movie Maker, z vmesno večerjo pa so z velikim navdušenjem montirali skoraj štiri ure. Postanek na rdeči luči traja pol minute, pri montaži pa smo lahko naredili posnetek do treh minut. Razlika je v tem, da se v kratkem filmu zamenja veliko kadrov. Ob vsem navdušenju nismo opazili, da je ura že pol enajstih, zato sem predlagal, da z delom nadaljujemo prihodnji dan. Kljub temu so vsi udeleženci v sobe odnesli računalnike in do jutra končali montažo.

Naslednje jutro sva se s kolegom takoj po zajtrku odpravila na Jesenice, kjer sva posnela še zadnji kader s semaforjem. Ostali so se med tem pogovorili o napakah, ki so jih naredili pri montaži. Ko sva se vrnila, smo kader naložili na računalnike, ga zmontirali in končali. Zmontirane prispevke sem prenesel na trdi disk, v sejni sobi pa smo si jih ogledali na televiziji. Prav vsi so naredili izvrstne filme, polne humorja, izbrali so lepe posnetke, v nobenem kadru pa ni bilo videti nasproti stoječega snemalca. Ker smo za snemanje uporabili kar šest kamer, smo lahko z različnih zornih kotov naenkrat naredili več enakih posnetkov. Dogovorili smo se, da bom med vsemi izbral najboljše in jih v studiu na Zvezi zmontiral v kratek film, ki si ga boste lahko ogledali tudi na filmskem festivalu v Trbovljah. Vabljeni.

Gorazd Orešnik

*Abrahamovcu, možu in očetu
Zvonku Bizjaku*

*Veliko sreče, lepih sanj,
naj ti prinese tvoj rojstni dan.*

*Abraham naj zaživi
v radosti in brez skrbi.*

Vse najboljše!

Družina Bizjak-Uršej

V slovo
**RADU
VIDMARJU**

Zapustil nas je naš član
Rado Vidmar,
rojen februarja 1948.

Živel je v svetu tišine ter
tihu in nenadno odšel.

Bil je aktivni član društva,
najraje se je ukvarjal s
športom.

Po upokojitvi se je vrnil
v domači kraj ter postal
član Društva gluhih in
naglušnih Severne
Primorske.

Hvala vsem, ki ste ga
pospremili na zadnji poti.

**DGN Ljubljana
DGN Severne Primorske**

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Summary – povzetek

Slovenian Deaf and Hard of Hearing Clubs Association's President Frida Planinc, Vice-President Franc Kos and Secretary Matjaž Juhart paid a visit to Deputy Groups in the Slovenian Parliament. The aim of the visit was to inform them about problems and situations the impaired hearing community in Slovenia is dealing with.

Although mutually agreed that the Equalisation of Opportunities for Persons with Disabilities Act will adequately be carried out and Technical Means Regulations Paper signed, the Ministry of Labour, Family and Social Affairs hasn't completed any of them. Therefore the Association's representatives called a meeting with the Head of the Directorate for Disabled at the Ministry who guaranteed that the Regulations will be signed before the summer. Unfortunately, no such thing has happened so far.

In cooperation with the Faculty of Education, Ljubljana's Deaf and Hard-of-Hearing Institute, Deaf Students Teacher's Association and representatives from the Ministry of Education, Science, Culture and Sport we have organised a one-day event trying to attract the attention to a great scope of problems deaf pupils in integration and segregation are dealing with.

We again appealed state authorities that despite already being coordinated with disabled the Personal Assistance for Persons with Disabilities

Act proposal has not yet been voted through. Among other things the law is about to arrange financial compensation and the right to use an assistant taking notes for the deaf. Despite the fact that the law has been coordinated the Ministry of Labour, Family and Social Affairs has not continued with the procedures.

We were surprised by the decision of the Ministry of Labour, Family and Social Affairs to invalidate the appointment of the Professional Committee for Surveillance of Compliance with Disability Organisation Measures. The Committee provided consent for all new disability organisations creating the ground for the Minister to make decisions. Now the Ministry professionals will replace the Committee and disabled representatives will no longer have the opportunity to express their opinion.

Slovenian Deaf Basketball Team won European Deaf Basketball Championship title. Miha Zupan and Saša Lukič were chosen among top five contestants at the event. To achieve such a success takes a great deal of sacrifice, even though the contestants have not received any reward or financial incentive from the state.

We look forward to this year's celebration of the International Day of the Deaf in Krško where we will also celebrate the 50th anniversary of Posavje Krško Club. Everybody (organisational committee, Club's employees, members and volunteers) is fully busy with preparation.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor
v sodelovanju z
Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije

organizira

GLEDALIŠKI FESTIVAL GLUHIH 2012,

ki bo
v soboto, 20. oktobra 2012,
v veliki dvorani Narodnega doma Maribor.

PROGRAM

- 10.00 – 16.00 priprave in vaje
- 16.00 otvoritev in pričetek festivala
podelitev priznanj
- po zaključku festivala pogostitev za sodelujoče

ROKA ZA PRIJAVO

- **odzivna prijava: 12. september 2012**
- **končna prijava: 7. oktober 2012**

Končne prijave in podatke o gledaliških nastopih pošljite na e-naslov dgn.maribor@guest.arnes.si, po faksu na številko 02 620 88 51 ali po pošti na naslov DGN Podravja Maribor, Trubarjeva 15, 2000 Maribor.

Milan Kotnik
strokovni delavec-sekretar

Bedrija Črešnik
predsednik

